

Tęcza

Żytomierszczyzny

11 LISTOPADA
NARODOWE ŚWIĘTO
NIEPODLEGŁOŚCI

Żytomierz, 2023

„ZA NASZĄ I WASZĄ WOLNOŚĆ”
“ЗА НАШУ ТА ВАШУ СВОБОДУ”

50

**NUMERÓW CZASOPISMA
„TĘCZA
ŻYTOMIERSZCZYZNY”**
– kwartalnika mniejszości
polskiej na Ukrainie

Lata pracy Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie przyniosły wiele chwil godnych uwagi i uczczenia. Jubileuszowy, 50. numer „Tęczy Żytomierszczyzny” jest okazją do spojrzenia zarówno w przeszłość, jak i w przyszłość, docenienia wkładu i trudu wielu ludzi, którzy przez ten czas tworzyli i tworzą to wyjątkowe czasopismo oraz ciągle budują wspólną polską na Ukrainie.

Założona w 2010 roku przez Żytomierski Związek Polaków na Ukrainie czasopismo „Tęcza Żytomierszczyzny” od początku swego istnienia stanowiła źródło informacji i wiedzy dla polskiej mniejszości zamieszkującej Ukrainę. Była – i nadal jest – oknem na świat polskości, przypominając o języku ojczystym, kulturze i tradycjach.

Kwartalnik pełni również funkcję łącznika między Polakami na Żytomierszczyźnie a tymi żyjącymi w innych częściach świata. Jest nośnikiem wiedzy o historii i kulturze, przywracając do życia postaci i wydarzenia, które kształtowały polską społeczność. Każdy numer ukazuje bogactwo i różnorodność polskiego dziedzictwa, zarówno w przeszłości, jak i współcześnie.

Kolegium redakcyjne tworzyły i tworzą: redaktor naczelna mgr Wiktoria Laskowska-Szczur, redaktor (w latach 2010–2016) mgr Jana Laskowska i redaktor (od 2017) mgr Tetiana Petrowska wraz z zespołem, w którym są dr Jacek Pawłowicz, ks. mgr lic. Jarosław Giżyci, prof. dr hab. Wołodmyr Jerszow, dr Irena Kopoć, mgr Elwira Gilewicz, dr Olena Staniszevska, Olga Kolesowa (zdjęcia), Oleg Filenko, Aleksander Długosz. Łamaniem czasopisma zajmowali się Jana Laskowska, Aleksej Salij i Anna Plichta, korektą Halina Wojnarska i Olena Zajcewa. Wszystkie te osoby wkładają ogromny wysiłek w tworzenie każdego numeru „Tęczy Żytomierszczyzny”. Dzięki ich zaangażowaniu i poświęceniu kwartalnik stał się wiarygodnym źródłem informacji dla Polaków na Ukrainie.

Przez lata swego istnienia „Tęcza Żytomierszczyzny” towarzyszyła polskiej społeczności stojącej wobec kolejnych zmian i wyzwań. W tym czasie polska mniejszość na Ukrainie stawiała się coraz bardziej aktywna, dbając o zachowanie swojej tożsamości, języka i tradycji. Wiele osób przyczyniło się do rozwoju kultury polskiej, a „Tęcza Żytomierszczyzny” zawsze była i jest w awangardzie tych działań.

Jubileuszowy, 50. numer „Tęczy Żytomierszczyzny” jest okazją do refleksji nad osiągnięciami, ale także do wyznaczenia nowych celów. Mimo upływu lat i zmian zachodzących na świecie czasopismo nadal jest potrzebne, a polska społeczność na Ukrainie nadal ma wiele do powiedzenia i przekazania światu.

Niech ta rocznica będzie momentem hołdu dla tych, którzy tworzyli „Tęczę Żytomierszczyzny” przez lata, i motywacją do kontynuowania tego pięknego dzieła. Niech jubileuszowy numer będzie pełen inspiracji, wiedzy i pasji, które przetrwają przez kolejne lata istnienia tego wyjątkowego wydawnictwa.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku naszym Czytelnikom i przyjaciołom życzymy zdrowia, radości i spełnienia marzeń, satysfakcji z pracy i powodzenia osobistego!

Życzymy, aby święta przyniosły ziemi ukraińskiej pokój i harmonię, zwycięstwo oraz upragniony pokój!

**Redakcja czasopisma
„Tęcza Żytomierszczyzny”**

**Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023**

**Projekt „Polska Platforma Medialna Ukraina 2023–2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.**

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Berdyczowskiego Oddziału Związku Polaków na Ukrainie. Utwór powstał w ramach zlecenia przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zadań w zakresie wsparcia Polonii i Polaków za granicą w 2023 roku. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i o posiadaczach praw.

AKTUALNOŚCI / AKTUALNO

Dziesięć lat od ukraińskiej rewolucji godności
Десять років українській Революції Гідності **4**

WYDARZENIE / PODII

Dni Kultury Polskiej na Ukrainie w cieniu wojny
Дні польської культури в Україні під час війни **5**

„Za naszą i waszą wolność”,
obchody Świąta Niepodległości Polski w Żytomierzu
"За нашу та вашу свободу", або свято
Незалежності Польщі у Житомирі **10**

MEDIA / MEDIA

Światowe Forum Mediów Polonijnych
Всесвітній форум полонійних медіа **14**

X Zjazd Federacji Mediów Polskich na Wschodzie:
promowanie wartości i współpraca
X З'їзд Федерації польських медіа на Сході:
пропагування цінностей та співпраця **15**

Warsztaty dla mediów polskich w Wilnie
Майстер-класи для польських ЗМІ у Вільнюсі **17**

POLITYKA / POLITYKA

Wybory parlamentarne w Polsce
Парламентські вибори в Польщі **18**

Bartosz Cichocki pożegnał się z Kijowem
Бартош Ціхоцький попрощався з Києвом **19**

RELIGIA / RELIGIA

Matko Miłosierdzia, pod Twoją obronę uciekamy się
Мати Милосердна, під твій захист прибігаємо **20**

Żytomierskie obchody 45. rocznicy wyboru
papieża Jana Pawła II
45-та річниця понтифікату Іоанна Павла II:
святкування у Житомирі **21**

NAUKA I KULTURA / НАУКА ТА КУЛЬТУРА

Dzień Edukacji Narodowej – polskie święto oświaty
Національний День освіти – польське свято освіти **22**

Nauka może być przygodą
Навчання може бути пригодою **23**

Ludzie tworzą historię!
Люди, які творять історію **24**

PAMIĘNTAMY O NICH / ПАМ'ЯТАЄМО ПРО НИХ

Zniszczone nagrobki i powalone drzewa na Cmentarzu
Polskim w Żytomierzu
Знищені пам'ятники і повалені дерева на Польському
кладовищі у Житомирі **26**

DOBROCZYNNOŚĆ / БЛАГОДІЙНІСТЬ

Rodacy – Polakom!
Допомога від фонду «Свобода і Демократія» **27**

Tęcza Żytomierszczyzny
kwartalnik mniejszości polskiej na Ukrainie

Założyciel i wydawca
Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie

Kolegium Redakcyjne
mgr Wiktoria Laskowska-Szczur (redaktor naczelna)
mgr Tetiana Petrowska (redaktor)
dr Jacek Pawłowicz
ks. mgr lic. Jarosław Giżycki
prof. dr hab. Wołodymyr Jerszow
dr Irena Kopoć
mgr Elwira Gilewicz
dr Olena Staniszevska
Olga Kolesowa, Oleg Fiłenko, Aleksander Długosz
mgr Denis Ogorodnijczuk (grafik)
Zdjęcia z archiwum Żytomierskiego Obwodowego ZPU

Redakcja
ul. Teatralna, 17/20, gab. 109–111
10014, Żytomierz, Ukraina
tel. +38 (097) 199 83 08
e-mail: zpuzytomierz@gmail.com
www.zozpu.org

Druk
FOP Gembariski O.P. (DP „Żytomyr-Poligraf”)
e-mail: zt_poligraf@i.ua; facebook.com/ztdryk/
Nakład 1000 szt.

Redakcja nie utożsamia się z poglądami autorów nadesłanych materiałów

Веселка Житомирщини
щоквартальник польської національної меншини в Україні

Засновник і видавець
ГО „Житомирська обласна Спілка поляків України”

Редакційна колегія
маг. Вікторія Ляковська-Шур (головний редактор)
маг. Тетяна Петровська (редактор)
кс. дк. Яцек Павлович
кс. Ярослав Гіжицький
проф. Володимир Єршов
доц. Ірина Копоть
маг. Ельвіра Гілевич
к.н. Олена Станішевська
Ольга Колесова, Олег Філенко, Олександр Длогуш
маг. Денис Огороднійчук (верстка)
Фотографії з архіву ГО „Житомирська обласна СПУ”

Редакція
вул. Театральна, 17/20, каб. 109–111
10014, м. Житомир, Україна
тел. +38 (097) 199 83 08
e-mail: zpuzytomierz@gmail.com
www.zozpu.org

Друк
ФOP Гембарський O. П. (ДП „Житомир-Поліграф”)
e-mail: zt_poligraf@i.ua; facebook.com/ztdryk/
Нakлад 1000 прим.
Редакція може не поділяти думки авторів матеріалів

DZIESIĘĆ LAT OD UKRAIŃSKIEJ REWOLUCJI GODNOŚCI

21 listopada na Ukrainie obchodzony jest Dzień Godności i Wolności, święto państwowe ustanowione w celu upamiętnienia początku dwóch znaczących wydarzeń we współczesnej historii kraju: pomarańczowej rewolucji (21 listopada 2004 – 23 stycznia 2005) i rewolucji godności (21 listopada 2013 – luty 2014).

Dziesięć lat temu rozpoczęły się proeuropejskie protesty na głównym placu Kijowa, Majdanie Niepodległości. Ukraińcy wyszli na ulice, sprzeciwiając się zawieszeniu przez rząd negocjacji akcesyjnych Ukrainy z Unią Europejską, co odebrali jako próbę pozbawienia ich kraj europejskiej przyszłości. Był to początek ruchu społecznego znanego jako Euromajdan, który doprowadził do rewolucji godności i prozachodniego zwrotu w ukraińskiej polityce. Trwające do lutego 2014 roku protesty były brutalnie pacyfikowane przez milicję i służby, zginęło ponad stu demonstrantów.

21 listopada prezydent Wołodymyr Zełenski uczcił pamięć poległych o demokrację i europejską przyszłość Ukrainy. W ceremonii składania zniczy pod Krzyżem Bohaterów Niebiańskiej Sotni towarzyszyła mu pierwsza dama Ołena Zełenska oraz prezydent Mołdawii Maia Sandu. Ta ostatnia przybyła do Kijowa z niezapowiedzianą wizytą. Wraz z prezydentem Ukrainy i pierwszą damą oddała hołd tym, którzy zginęli podczas rewolucji godności.

Aby uczcić 10. rocznicę powstania na Majdanie Niepodległości, do stolicy Ukrainy przybył również przewodniczący Rady Europejskiej Charles Michel. Odbił trójstronne spotkanie z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim i prezydentem Maią Sandu.

Wołodymyr Zełenski wraz z Oleną Zełenską i Maią Sandu zapalili znicze pod krzyżem w Alei Bohaterów Niebiańskiej Sotni w Kijowie / Zdjęcie Kancelarii Prezydenta
Президент України Володимир Зеленський разом з дружиною Оленою Зеленською та Президенткою Молдови Маєю Санду запалили свічки під Хрестом на алеї Героїв Небесної Сотні в Києві / Фото Офісу Президента

© Przemysław Keler/KPRP

WYSTĄPIENIE PREZYDENTA POLSKI Z OKAZJI 10. ROCZNICY REWOLUCJI GODNOŚCI

Andrzej Duda wyraził poparcie dla integracji europejskiej i euroatlantyckiej Ukrainy.

„Polska będzie niezłomnie stała z Wami ramię w ramię i będzie Was wspierała w walce z agresorem” – zapewnił prezydent Polski w nagraniu skierowanym do Ukraińców.

Poniżej zamieszczamy pełny tekst przesłania Prezydenta RP z okazji Dnia Godności i Wolności:

„Szanowni Państwo, Dzielnym Narodzie Ukraiński, Drodzy Przyjaciele!

Mija dziesiąta rocznica masowych wystąpień ukraińskiego społeczeństwa na placu Niepodległości w Kijowie. To wówczas, nie pierwszy raz w Waszej najnowszej historii, wyraziliście niezłomną wolę bycia niepodległymi i niezależnymi od wschodniego sąsiada.

Wyszliście na ulice i place ukraińskich miast, żeby zademonstrować swój sprzeciw wobec władz, które nie podpisały umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską. Wyraziliście wówczas świadome i wyrażone dążenie do bycia integralną częścią Świata Zachodu i przywiązanie do jego wartości.

Dzisiaj, po dziesięciu latach od tamtych wydarzeń, kiedy ulicami Kijowa płynęła krew niewinnych ludzi, zabijanych przez reżim Wiktora Janukowycza, postulaty te są jeszcze bardziej aktualne.

Niemal od razu po zwycięskich protestach, po sukcesie tego wielkiego zrywu społecznego na rzecz reform, wolności i suwerenności, Rosja przystąpiła do próby rozbicia integralności Ukrainy i oderwania jej wschodnich oraz południowych regionów. Rok 2014 stał się preludem do pełnoskalowej agresji Rosji, której świadkami jesteśmy obecnie. Ma ona na celu odebranie wam niepodległości oraz

zławienie waszych euroatlantyckich pragnień.

Drodzy Przyjaciele,

Od początku masowych wystąpień na Majdanie Polacy wspierali Wasze dążenia do pogłębienia integracji z Europą. Tak jest też dziś. Polska była pierwszym krajem, który – po rozpoczęciu rosyjskiej agresji – zaapelował o niezwłoczne przyznanie Ukrainie statusu kraju kandydującego do Unii Europejskiej. Kilka dni temu Komisja Europejska zaleciła, by rozpocząć negocjacje akcesyjne z Ukrainą. To wielki sukces, którego Wam gratuluję, ale też ogromne wyzwanie.

Dlatego pragnę zapewnić Was, że Polska będzie niezłomnie stała z Wami ramię w ramię i będzie Was wspierała w walce z agresorem. Nikt bowiem tak dobrze jak Polacy nie rozumie, jak wielką cenę trzeba płacić za wolność i niepodległość. Będziemy Wam pomagać na Waszej drodze do Unii Europejskiej i NATO, bo chcemy Was widzieć w naszej europejskiej rodzinie jak najszybciej.

Szanowni Państwo,

Wolna i niepodległa Ukraina oraz dobre, oparte na wzajemnym szacunku, partnerskie relacje pomiędzy naszymi narodami mają dla mnie i moich rodaków fundamentalne znaczenie. Ufam, że w tym duchu będziemy rozwijać je dalej!”

DO WYSTĄPIENIA PREZYDENTA DUDY ODNIOŚŁ SIĘ NA PLATFORMIE X PREZYDENT UKRAINY

„Drogi Andrzej, dziękuję za mocne słowa w tym ważnym dniu. Kiedy jesteśmy razem, Ukraińcy i Polacy, jesteśmy niezwyciężeni. Za wolność naszą i waszą!” – napisał Wołodymyr Zełenski.

Co istotne, wzajemne wsparcie przypada na trudny i napięty okres w relacjach między oboma krajami. Na cześć rewolucji godności w miastach Ukrainy odbywały się liczne uroczystości ku czci poległych bohaterów.

DNI KULTURY POLSKIEJ na Ukrainie w cieniu wojny

Mimo trwania rosyjskiej agresji od 29 września do 2 października w Żytomierzu odbyły się XV Dni Kultury Polskiej. Jubileuszowa impreza została poświęcona obchodom 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, wybitnego polskiego astronoma i matematyka, ekonomisty i filozofa. Organizatorem wydarzenia jest Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie.

Dni Kultury Polskiej to jedna z najważniejszych imprez na Ukrainie, mająca stałe miejsce w kalendarzu polskich wydarzeń kulturalnych. Jej istotnym atutem jest to, iż odbywa się na Żytomierszczyźnie będącej prawdziwą wyspą polskości – mieszka tu największa liczba Polaków żyjących nad Dnieprem.

Po rocznej przerwie Polacy w Żytomierzu znów mogli się cieszyć udziałem w ważnym przedsięwzięciu pozwalającym na kontakt z polskością. Brak alarmów bombowych umożliwił przeprowadzenie Dni Kultury Polskiej zgodnie z planem. Odbyły się więc koncerty, wystawy, uroczysta akademia oraz oczywiście tradycyjnie towarzyszący Dniom – Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia”. Znalazł się również czas i miejsce na uczczenie pamięci ofiar „operacji polskiej” NKWD i sowieckich represji politycznych.

**XXVIII Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia” /
XXVIII Міжнародний фестиваль польської культури „Веселка Полісся”**

W KRĘGU NAUKI I HISTORII

Dni Kultury Polskiej rozpoczęły się tradycyjnie w Szkole Muzycznej nr 1 im. Borysa Latoszyńskiego. Otworzyła je Wiktoria Laskowska-Szczur. W imieniu obecnych podziękowała poległym Obrońcom, którzy oddali życie za ojczyznę. Zebrani uczcili ich pamięć minutą ciszy. Z kolei dyrektor szkoły Walentyna Chudowska skierowała słowa wdzięczności do wszystkich Polaków, którzy z miłością i szacunkiem traktowali ukraińskie dzieci i matki, robili wszystko, aby Ukraińcy czuli się na polskiej ziemi jak w domu.

Następnym punktem były Międzynarodowe Czytania Naukowe i prezentacja pracy zbiorowej „Artysta – kultura – wymiary czasu”. Ta rozprawa naukowa zawiera materiały dotyczące problemów funkcjonowania twórcy na wielokulturowym pograniczu Wołynia i Żytomierszczyzny na przestrzeni stuleci, od wieku XIX do XXI. Szeroko zakrojona tematyka objęła m.in. kwestię wzajemnego wpływu historii i twórcy czy zagadnienia z dziedziny nauczania różnych sztuk, w tym muzyki. W publikacji zostały zamieszczone dokumenty, wspomnienia, portrety twórców.

Obchodzone w tym roku dziesięciolecie Muzeum Borysa Latoszyńskiego (dyrektor dr Irena Kopoć) było okazją do namysłu nad sposobami zachowania ciągłości kulturowej i tradycji w dzisiejszych czasach.

Z TORUNIA DO ŻYTOMIERZA. WYSTAWA O KOPERNIKU

W ramach święta polskiej kultury w Ukraińskim Domu Kultury odbył się wernisaż wystawy „Z Torunia do gwiazd. Mikołaj Kopernik w zbiorach ikonograficznych Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu”. Ekspozycję uroczystie otworzyła Wiktoria Laskowska, która zaznajomiła obecnych z postacią wybitnego uczonego polskiego. „Mikołaj Kopernik to jeden z najwybitniejszych naukowców wszech czasów, dyplomata, lekarz i niższy duchowny katolicki, doktor prawa kanonicznego, strateg wojskowy, kartograf i filolog. Twórca heliocentrycznego modelu Układu Słonecznego oraz nasz wielki rodak” – zaznaczyła.

Uczniowie Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I. J. Paderewskiego i członkowie teatru ModernPol (kierownik Alina Laskowska) zaprezentowali sylwetkę Mikołaja Kopernika. Uroczystość upiększył koncert polskich i ukraińskich utworów w wykonaniu uczniów szkół muzycznych.

Wystawa została udostępniona dzięki współpracy ŻOZPU i marszałka województwa kujawsko-pomorskiego.

KONCERTY

Wzruszającego koncertu „Preludia Fryderyka Chopina i sztuki dziecięce Wiktora Kosenki: nieoczekiwane paralele” w wykonaniu uczniów i nauczycieli Szkoły Muzycznej nr 1 im. Borysa Latoszyńskiego mogła wysłuchać publiczność zgromadzona w tej placówce. W repertuarze znalazły się utwory z kanonu polskiej muzyki kameralnej. Spotkanie poprowadziła dr Irena Kopoć.

Znakomity koncert „Szlakiem Paderewskiego” dali uczniowie i nauczyciele Szkoły Muzycznej „Harmonia”, której dyrektorem jest Olena Tymoszenko. Słuchacze podziwiali staranność, precyzję i kunszt wykonania trudnych utworów mistrza Ignacego Jana Paderewskiego. W trakcie imprezy zapoznali się z życiem i twórczością wybitnego rodaka oraz znakomitego kompozytora i pianisty.

Na fasadzie szkoły znajduje się tablica pamiątkowa I. J. Paderewskiego, który był nie tylko muzykiem, ale także mężem stanu i działaczem niepodległościowym.

Otwarcie wystawy „Z Torunia do gwiazd. Mikołaj Kopernik w zbiorach ikonograficznych Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu” / Відкриття виставки „Від Торуня до зірок Миколи Коперника в іконографічних колекціях бібліотеки Коперника в Торуні”

Uczniowie Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I. J. Paderewskiego i członkowie teatru ModernPol zaprezentowali sylwetkę Mikołaja Kopernika / Учні польської суботньо-недільної школи ім. І. Я. Падеревського та учасники театру ModernPol представили життєпис Миколи Коперника

Uczestnicy koncertu w Szkole Muzycznej nr 1 im. Borysa Latoszyńskiego / Учасники концерту в музичній школі № 1 ім. Бориса Лятошинського

**Delegacja złożyła biało-czerwone kwiaty i zapaliła znicze na grobie rodziców Ignacego Jana Paderewskiego – Jana Paderewskiego i Anny z d. Tańkowskiej na Cmentarzu Polskim w Żytomierzu /
 Делегація на Польському кладовищі у Житомирі поклала біло-червоні квіти та запалила свічки на могилі батьків Ігнація Яна Падеревського – Яна Падеревського та Анни, уродженої Тяньковської**

PAMIĘĆ I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

„Operacja polska” NKWD w latach 1937-1938 i łączące się z nią represje to niełatwy temat, zwłaszcza na Żytomierszczyźnie, gdzie niemal każdą rodzinę dotknęły tamte tragiczne wydarzenia. Polacy z Żytomierza w 85. rocznicę pierwszego ludobójstwa na narodzie polskim w Związku Sowieckim uczcili pamięć ofiar, składając kwiaty i zapalając znicze przy czarnym krzyżu. Do hołdu dołączyli przedstawiciele władz, duchowieństwa i mieszkańcy miasta.

„Terror i prześladowania dotknęły niemal wszystkie warstwy Ukraińców: naukowców, polityków, wojskowych, księży, ludzi kultury, chłopstwo. Szczególnie dotkliwe były masowe represje przeprowadzane przez reżim stalinowski i jego zwolenników na Ukrainie w latach trzydziestych

XX wieku. Tutaj, w tym miejscu, pochowano niewinnie zastrzelonych i torturowanych i o każdym z nich pamiętamy” – powiedział Wiktor Klimiński, sekretarza Rady Miejskiej Żytomierza.

„Od dwóch lat Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie stara się o pozwolenie na umieszczenie pod krzyżem pamięci ofiar represji komunistycznych tablicy w języku polskim. Jest to zgodnie z Konstytucją Ukrainy i Ustawą o mniejszościach narodowych na Ukrainie. Chcemy uczcić pamięć tych, którym odebrano życie tylko dlatego, że nie wyrzekli się swojej tożsamości, którym odebrano prawo do pogrzebu i do ostatniej modlitwy – zaznaczyła Wiktoria Laskowska-Szczur. – Tutaj leży mój dziadek Józef Laskowski, o czym świadczą dokumenty z Żytomierskiego Archiwum Państwowego, które mam. Pamiętamy i czcimy ich pamięć!” – dodała.

Aleksander Duszko z Żytomierskiej Obwodowej Administracji Wojskowej zapewnił, że władze dołożą starań, aby sprawa została rozwiązana.

Modlitwę poprowadził ks. kanonik Wiktor Makowski, proboszcz parafii św. Wacława w Żytomierzu. „To miejsce spłynęło krwią wielu męczenników, którzy byli w bestialski sposób zamordowani przez »ruski mir«. Historia kołem się toczy. Warszawa też o tym bardzo dobrze pamięta jeszcze z czasów Katarzyny II. I teraz doświadczamy znowu tego samego, tego »ruskiego miru«, który niszczy, przynosi śmierć, który zabija” – podsumował ks. Wiktor Makowski.

Wiązanki kwiatów i znicze pojawiły się również na Cmentarzu Polskim na grobach Jana Paderewskiego i polskich żołnierzy poległych w 1920 roku.

**Polacy z Żytomierza, przedstawiciele władz i duchowieństwa oraz mieszkańcy miasta uczcili pamięć ofiar „operacji polskiej” NKWD przy czarnym krzyżu /
 Поляки Житомира, представники влади і духовенства та мешканці міста біля Чорного Хреста вшанували пам'ять жертв «польської операції» НКВД**

**Kolorowe Ptaszki z Horoszowa na scenie Filharmonii Obwodowej /
"Кольорові пташки" на сцені Житомирської філармонії**

**Polonez w wykonaniu zespołu Dzwoneczki /
„Полонез” у виконанні ансамблю „Дзвонечки”**

**Zespół pieśni i tańca Polanie znad Dniepru z Kijowa /
Ансамбль пісні й танцю «Поляни з-над Дніпра» з Києва**

**Orkiestra Żytomierskiego Instytutu Wojskowego
im. S. Korolowa z solistką Katarzyną Kłosowską /
Оркестр Житомирського військового інституту
С. Корольова із солісткою Катериною Кłosовською**

FESTIWAL „TĘCZA POLESIA”

XXVIII Międzynarodowy Festiwal Kultury Polskiej „Tęcza Polesia” odbywający się w Filharmonii Obwodowej rozpoczęła Orkiestra Żytomierskiego Instytutu Wojskowego im. S. Korolowa, która wraz z solistką Katarzyną Kłosowską wykonała hymny narodowe Polski i Ukrainy. Następnie na scenę zaproszono gości honorowych. Wiktoria Laskowska-Szczur podkreśliła, że: „Mieszkańcy Żytomierza czekają na Dni Kultury Polskiej. Życie trwa nadal mimo wojny. Dlatego organizujemy Dni Kultury Polskiej, żeby podtrzymać wszystkich na duchu, żeby być razem z naszymi rodakami. Dziękuję wszystkim tym, którzy przybyli do Żytomierza, aby podzielić się swoim talentem oraz wyrazić swoje przywiązanie do ojczyzny”.

„Ukraina odczuwa dziś ogromną solidarność ze strony Polski – powiedział sekretarz Rady Miasta Żytomierza Wiktor Klimiński. – Chcę przede wszystkim podziękować za to wsparcie, które okazał naród polski w tych trudnych czasach, jakie przeżywa dziś Ukraina. Jesteśmy wdzięczni narodowi polskiemu za to, że dali nam wszystko, co mieli. Dali schronienie naszym kobietom i dzieciom. Wszyscy doskonale wiemy, kto jest prawdziwym bratem naszego narodu” – dodał Wiktor Klimiński, po czym wręczył Wiktorii Laskowskiej-Szczur dyplom pamiątkowy.

Za wysiłek przygotowania tak wspaniałego święta polskości słowa wdzięczności i uznania wyraził Aleksander Piwoński z Żytomierskiej Obwodowej Administracji Wojskowej.

Zostały odczytane listy gratulacyjne do organizatorów i uczestników festiwalu nadesłane przez marszałka Senatu RP, prof. Tomasza Grodzkiego i sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Jana Dziędziczaka. Marszałek Senatu znapisał: „Gratuluje zorganizowania kolejnych edycji Dni Kultury Polskiej »Tęcza Polesia« oraz Festiwalu Kultury Polskiej »Tęcza Polesia«. Wpisały się one już na trwałe w krajobraz wydarzeń kulturalnych Ukrainy, przeznaczonych przecież nie tylko dla mniejszości polskiej. Dostarczają uczestnikom po obu stronach sceny wielu wrażeń i wzruszeń, przyczyniając się do zachowania i rozwoju polskiej kultury. Chciałbym życzyć wszystkim artystom, uczestnikom i organizatorom cudownych chwil spędzonych w niezapomnianej atmosferze pomimo dramatu wojny, jaki dotknął Ukrainę. Niech to święto kultury będzie odskocznią od tego co złe, smutne i trudne”.

Minister Jan Dziędziczak zauważył: „Państwa wieloletnie zaangażowanie w odrodzenie i rozwój polskiej kultury na Ukrainie, w tym umacnianie dumy z przynależności do Narodu Polskiego, zasługuje na ogromny szacunek i uznanie. Po agresji Rosji na Ukrainę nie zaprzestaliście Państwo aktywności i podejmujecie działania na miarę obecnych możliwości. Z tym większą troską i uwagą pochylam się nad działalnością Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie, a objęcie patronatem honorowym tegorocznych uroczystości jest dla mnie przyjemnością”.

Na ręce prezes ŻOZPU Wiktorii Laskowskiej nadeszły listy gratulacyjne od władz województw kujawsko-pomorskiego i śląskiego oraz miast partnerskich Płocka, Bytomia i Gdyni z wyrazami pełnego wsparcia i solidarności.

Obecnych pobłogosławił ks. Andrzej Baczyński z parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Korosteszowie.

Na scenie wystąpiły najlepsze grupy i soliści, laureaci konkursów organizowanych na Ukrainie i w Polsce. Swój kunszt

zaprezentowały zespoły: pieśni i tańca Dzwoneczki pod kierownictwem Jadwigi Poliszczuk i Maryny Metelskiej, taneczny Korolowski oraz folkowy Rodosław z Żytomierza, Kolorowe Ptaszki z Horoszowa, pieśni i tańca Polanie znad Dniepru z Kijowa oraz Dina Halimonczuk z Olewska. W wykonaniu uczniów szkół muzycznych z Żytomierza publiczność wysłuchała utworów Paderewskiego, Chopina i współczesnych. Gwoździem programu był występ solistki Katarzyny Bakalczuk oraz orkiestry Instytutu Wojskowego im. S. Korolowa pod batutą mjr. Pawła Osińskiego. Widzowie nie żalowali braw artystom, których nagrodzili również owacjami na stojąco.

Koncert w reżyserii Wiktorii Laskowskiej-Szczur poprowadziły Alina Laskowska i Helena Staniszevska.

Na zakończenie prezes Wiktorii Laskowska-Szczur podziękowała Zarządowi ŻOZPU, zespołom oraz wszystkim tym, którzy przyczynili się do organizacji i przeprowadzenia imprezy w tak trudnym dla Ukrainy czasie. Uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i nagrody.

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

W trakcie swej wieloletniej historii Dni Kultury Polskiej i Festiwal „Tęcza Polesia” przyczyniły się do podpisania wielu umów partnerskich między podmiotami samorządowymi z Polski i Ukrainy: Płockiem i Żytomierzem (2013 r.), Bytomiem i Żytomierzem (2016 r.), województwem śląskim i obwodem żytomierskim (2015 r.). Delegacje tych podmiotów co roku biorą udział w Dniach Kultury w Żytomierzu. Warto dodać, że współpraca między Żytomierzem i Płockiem, Żytomierzem i Bytomiem oraz obwodem żytomierskim i województwem śląskim została zainicjowana i nadal jest wspierana właśnie przez ŻOZPU. Nawiązane kontakty zaowocowały wieloma ważnymi przedsięwzięciami, m.in. Dniami Kultury Polskiej na Ukrainie, Festiwałem „Kolędnicy z Żytomierza” (woj. śląskie), akcjami „Zapał znicz na Cmentarzu Polskim w Żytomierzu”, „Lato z Polską” i „Z Polską w sercu”.

Województwo śląskie i obwód żytomierski łączą wieloletnie relacje partnerskie. W tym roku zostały one potwierdzone przedłużeniem o kolejne pięć lat podpisanego w 2015 roku Porozumienia o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków między Województwem Śląskim a Żytomierską Obwodową Administracją Państwową.

MSZA ŚW. W KONKATEDRZE

Dni Kultury Polskiej zakończyły się w niedzielę mszą świętą w rzymskokatolickiej katedrze św. Zofii, którą celebrował ks. dziekan Witalij Bezszykury. Obecni modlili się za pokój na Ukrainie oraz twórców polskiej i ukraińskiej kultury, organizatorów, uczestników i sponsorów XV Dni Kultury Polskiej na Ukrainie.

Honorowy patronat nad XV Dniami Kultury Polskiej i XXVIII Międzynarodowym Festiwałem Kultury Polskiej „Tęcza Polesia” objęli marszałek Senatu RP Tomasz Grodzki, pełnomocnika rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą Jan Dziedziczak, marszałek województwa śląskiego Jakub Chelstowski, marszałek kujawsko-pomorski Piotr Całbecki oraz Stowarzyszenie „Kongres Oświaty Polonijnej”. Patronat medialny sprawowały: TVP Polonia, Federacja Mediów Polskich na Wschodzie, Sojuz TV, TV Polacy Żytomierszczyzny, dwutygodnik „Dziennik Kijowski” i kwartalnik „Tęcza Żytomierszczyzny”.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023. Projekt „Bliżej Polski. Regranting. Wsparcie realizacji wydarzeń polonijnych za granicą” jest realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Wiktorii Laskowska

Folkowy zespół Rodosław z Żytomierza / Фольклорний ансамбль національного обряду "Родослав" із Житомира

Msza święta w konkatedrze pw. św. Zofii / Свята меса у конкафедральному соборі св. Софії

Obecni w konkatedrze modlili się za pokój na Ukrainie oraz twórców polskiej i ukraińskiej kultury, organizatorów, uczestników i sponsorów XV Dni Kultury Polskiej na Ukrainie / Присутні у конкафедральному соборі молилися за мир в Україні, за творців польської та української культури, організаторів, учасників та спонсорів XV Днів польської культури в Україні

**Uczestnicy i organizatorzy koncertu „Za naszą i waszą wolność” /
Учасники та організатори концерту "За нашу та вашу свободу"**

„ZA NASZĄ I WASZĄ WOLNOŚĆ”:

obchody Święta
Niepodległości
Polski w Żytomierzu

Program uroczystości obejmował mszę św. w intencji ojczyzny, koncert, uczczenie pamięci wielkich Polaków, Konkurs Recytatorski Poezji Polskiej, działania edukacyjne i śpiew pieśni patriotycznych przy stoisku niepodległościowym. Ich organizatorem był Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie.

Mimo wojny, alarmów i bombardowań, w strugach deszczu miasto świętowało 105. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę. Obchody z udziałem polskiego korpusu dyplomatycznego na Ukrainie, władz lokalnych i przedstawicieli środowisk polskich zostały zorganizowane w dniach 10–11 listopada.

PAMIĘĆ O WIELKICH POLAKACH

„Piękną tradycją jest świętowanie w Żytomierzu odzyskania niepodległości przez Polskę. To wielkie święto wszystkich Polaków i Ukraińców. Razem walczyliśmy za naszą i waszą wolność w 1863 roku, w latach 1920–1921 Wojsko Polskie razem z armią ukraińską wspólnie biły się o niepodległość obu państw. Obecnie Ukraina ponownie przelewa krew za wolność. Dlatego stoimy dzisiaj razem ramie w ramie i walczymy o niepodległość Ukrainy, Polski, Europy i całego świata” – podkreśliła organizator okolicznościowych uroczystości, prezes Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie Wiktoria Laskowska-Szczur.

Chargé d'affaires ad interim Ambasady RP w Kijowie Agnieszka Góralska przypomniała słowa prezydenta Lecha Kaczyńskiego, które wypowiedział w atakowanej przez rosyjskie wojsko Gruzji 15 lat temu: „Był naprawdę wielkim przyjacielem Ukrainy. To Lech Kaczyński powiedział w 2008 roku, że »dziś jest Gruzja, jutro Ukraina«. To były prorocze słowa. Widział przyszłość”.

„Polska przeszła długą drogę do wolności i integralności. Dlatego to właśnie Polacy jak nikt inny rozumie nasz sprzeciw wobec rosyjskiego agresora” – powiedział sekretarz rady miejskiej Wiktor Klimiński. Uczestnicy obchodów uczcili pamięć wielkich Polaków złożeniem wiązanek biało-czerwonych i żółto-niebieskich kwiatów oraz zapaleniem zniczy w miejscach ich upamiętnień: przy tablicach Ignacego Jana Paderewskiego, Jarosława Dąbrowskiego i Lecha Kaczyńskiego oraz u stóp pomników św. Jana Pawła II i obrońców Ukrainy w wojnie z rosyjskim agresorem. Hołd oddali również pochowanym na Cmentarzu Polskim Janowi Paderewskiemu i jego żonie Annie z Tańkowskich oraz nieznanym polskim żołnierzom poległym w 1920 roku.

W wydarzeniu uczestniczyli szefowa polskiej misji dyplomatycznej w Kijowie Agnieszka Góralska, konsul generalny RP w Winnicy Damian Ciarcieński, Wiktoria Laskowska reprezentująca Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, sekretarz Wiktor Klimiński, wicemer Żytomierza Sergij Kondratiuk, dyrektor Departamentu Kultury i Turystyki Anatolij Duszko, mieszkańcy miasta, prezisi organizacji polskich oraz młodzież.

**Uczestnicy obchodów uczcili pamięć prezydenta Lecha Kaczyńskiego /
Учасники події вшанували пам'ять Президента Польщі Леха Качинського**

**Uczestnicy uroczystości złożyli biało-czerwone i żółto-niebieski kwiaty przed pomnikiem obrońców Ukrainy w wojnie z rosyjskim agresorem /
Учасники заходу поклали біло-червоні та синьо-жовті квіти до пам'ятника Захисникам України у війні з російським агресором**

**Piękną tradycją jest świętowanie w Żytomierzu odzyskania niepodległości przez Polskę /
Це гарна традиція святкувати відновлення незалежності Польщі в Житомирі**

**Organizatorzy i goście uroczystości /
Організатори та гості заходів**

**Chór Katedralny pod kierownictwem Reginy Smirnowej /
Соборний хор під керівництвом Регіни Смирнової**

**Zespół wokalnoinstrumentalny Crystal Light /
Вокально-інструментальний ансамбль "Кришталеве світло"**

**Występ Orkiestry Wojskowej Instytutu Wojskowego pod dykcją Zasłużonego Artysty Ukrainy, mjr. Pawła Osińskiego /
Виступ військового оркестру ЖВІ під орудою майора Павла Осінського, заслуженого артиста України**

**Zwycięzcy VII Konkursie Recytatorskiej Polskiej Poezji im. Walentego Grabowskiego otrzymali nagrody /
Переможці VII Всеукраїнського конкурсу декламації польської поезії ім. Валентина Грабовського отримали нагороди**

KONCERT „ZA NASZĄ I WASZĄ WOLNOŚĆ”

Z półgodzinnym opóźnieniem z powodu alarmu bombowego rozpoczął się koncert zorganizowany w Filharmonii Obwodowej. Minutą ciszy upamiętniono tych, którzy oddali życie za wolność i niepodległość. Część artystyczną otworzyła Orkiestra Wojskowa Żytomierskiego Instytutu Wojskowego im. Sergieja Korolowa z solistką Katarzyną Kłosowską, która wykonała hymny Ukrainy i Polski. Wszyscy obecni dołączyli do śpiewu.

„Uroczystości i koncerty nie tylko stanowią okazję do wspólnego świętowania, ale również wyrażają przyjaźń i partnerstwo między Ukrainą a Polską oraz przypominają o znaczeniu pokoju i niepodległości obu krajów” – powiedziała Wiktoria Laskowska.

Wagę obchodów rocznicy niepodległości w Żytomierzu podkreśliła Agnieszka Góralska: „Hasło »Za naszą i waszą wolność« – wszyscy walczyliśmy o wolność, znów o nią walczymy w latach 2022-2023. Dobrym przykładem jest powstanie styczniowe: wspólna walka, wspólnie działania i rozumienie, że z tym hasłem możemy zwyciężać! W tym dniu pamiętamy o wszystkich Polakach, którzy polegli. Pamiętamy i o walczących z nami ramię w ramię Ukraińcach oraz Polakach, obywatelach Ukrainy, którzy również giną na tej wojnie. Dzisiaj pamiętamy o wszystkich, którzy przyczynili się, abyśmy mogli dzisiaj świętować” – zaznaczyła.

Anatolij Duszek w imieniu Żytomierskiej Obwodowej Administracji Wojskowej podziękował Polakom za wsparcie i za solidarność Polski w walce Ukrainy z rosyjskim agresorem.

Ks. kanonik Wiktor Makowski poprowadził modlitwę za wszystkich, którzy zginęli za ojczyznę.

Ze sceny zabrzmiały utwory Ignacego Jana Paderewskiego w wykonaniu zespołu wokalnoinstrumentalnego Crystal light ze Szkoły Muzycznej „Harmonia”, „Elegię b-moll” Paderewskiego wykonała Kateryna Wołoszyna. Tatiana Jelisiejewa przeczytała wiersz Adama Mickiewicza „Do Marii P...”, Iryna Opanaszczuk zaśpiewała „Ty tylko mnie poprowadź”, Ludmyła Kłymenko – „Pójdę w dalekie góry” oraz „Wolność i swoboda”. Pieśni „O mój rozmarynie” i „Rozkwitły pąki białych róż” w wykonaniu Kateryny Bakalczuk oraz w duecie z Jurijem Gradowskim swoją szczerocią podbiły serca publiczności. Na scenie zaprezentowały się również zespoły Dzwoneczki, wokalny Lileja z Olewska i Chór Katedralny z Żytomierza.

Atrakcją koncertu był występ gościa specjalnego – Orkiestry Wojskowej Instytutu Wojskowego pod dykcją Zasłużonego Artysty Ukrainy, mjr. Pawła Osińskiego. „Sza dziewczeczka do laseczka” i „Ułani, ułani!” wykonane z solistką Katarzyną Kłosowską bardzo spodobały się słuchaczom. Solista Roman Zdanewicz pieśń „Żono moja!” zadedykował wszystkim żonom, które czekają na powrót swych mężów z frontu. Na koniec zespoły i soliści, do których przyłączyła się publiczność, razem zaśpiewali piosenkę „Hej, sokoły”.

Występy artystów zachwyciły słuchaczy, ukazując najpiękniejsze oblicze narodów polskiego i ukraińskiego. Wszyscy wykonawcy otrzymali dyplomy. Warto zaznaczyć, że udział w koncercie był w pełni charytatywny.

VII OGÓLNOUKRAIŃSKI KONKURS RECYTATORSKI IM. WALENTEGO GRABOWSKIEGO

Konkurs Recytatorski Poezji Polskiej im. Walentego Grabowskiego odbył się w Żytomierzu po raz siódmy. Przebiegał w formule hybrydowej, tzn. częściowo online, częściowo tradycyjnie.

Celem Konkursu jest popularyzacja języka polskiego wśród uczniów szkół ogólnokształcących i polskich szkółek sobotnio-niedzielnych działających przy polskich organizacjach lub parafiach. Organizatorom zależy na wyeksponowaniu za jego pośrednictwem wielowiekowych historycznych więzi kulturowych między Polską a Ukrainą oraz zaznajomieniu młodzieży z twórczością polskich poetów.

Konkurs cieszy się dużym powodzeniem wśród młodzieży. Do udziału zgłosiło się 48 recytatorów, w tym 10 online, z Pokrowska (obwód doniecki), Kamieńca Podolskiego, Kijowa i Żytomierza. Z tego ostatniego uczestnicy konkursu rekrutowali się z: liceumów nr 5, 6, 8, 22, 23, 25, 30, 36, Liceum Naukowego Uniwersytetu Państwowego „Politechnika Żytomierska” oraz Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego działającej przy ŻOZPU. Konkursowicze zostali podzieleni na trzy kategorie wiekowe. Ich występy oceniało jury w składzie Switłana Greś, prof. Wiktoria Bielawska, prof. Wiktoria Zagórska-Antoniuk i mgr Wiktoria Laskowska-Szczur. Jurorów szczególnie ujęła polszczyzna recytatorów, ich interpretacja poezji patriotycznej, co podkreślili w końcowym wystąpieniu.

Wyniki zostały ogłoszone podczas koncertu „Za naszą i waszą wolność”. I tak, w kategorii wiekowej 8-11 lat I miejsce zdobyła Sofia Mychnyćka z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego (nauczycielki Alina Laskowska i Grażyna Chrostek-Żugaj), II – Ulana Lejczenko Liceum Nr 6 (nauczycielka L. Biluk), III – Taras Dubok z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego (nauczycielki Alina Laskowska i Grażyna Chrostek-Żugaj).

W kategorii 12-14 lat I miejsce zajęła Polina Bużyńska z Liceum nr 6 (nauczycielka L. Denysewycz), II – Maryna Szewczuk oraz III – Oleksandra Kowtunowycz z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. Paderewskiego (nauczycielki Alina Laskowska i Grażyna Chrostek-Żugaj).

W kategorii 15-17 lat na I miejscu uplasowała się Sofia Tarnawska z Liceum nr 23 (nauczycielka Olena Staniszevska), na II – Anna Obodzinska z Liceum nr 5 (nauczycielka Wiktoria Rozbicka), na III – Wiktoria Łukjanczuk z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. Paderewskiego (nauczycielki Alina Laskowska i Grażyna Chrostek-Żugaj).

Uczestnicy VII Konkursu Recytatorskiego im. W. Grabowskiego /
Учасники VII Конкурсу декламаторів ім. В. Грабовського

Polacy oddali hołd św. Janowi Pawłowi II /
Поляки віддали шану св. Іоанну Павлу II

Zwycięzcy otrzymali dyplomy i nagrody rzeczowe: powerbanki, książki, notatniki, długopisy i termosy, które zostały wręczone także podczas koncertu.

CELEBRACJE PATRIOTYCZNE

12 listopada, w niedzielę, w konkatedrze św. Zofii została odprawiona dziękczynna msza święta za niepodległość ojczyzny, której przewodniczył proboszcz parafii, ks. dziekan Witalij Bezszykury. Wierni i przedstawiciele władz tradycyjnie złożyli kwiaty i zapalili znicze pod pomnikiem św. Jana Pawła II, gdzie odśpiewali ulubioną pieśń papieża Polaka „Barkę”. Uczcili również pamięć innego Polaka, biskupa diecezji kijowsko-żytomierskiej Jana Purwińskiego, modlitwą przy jego grobie.

Dla uczniów Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego zostały przeprowadzone lekcje polskiej historii poświęcone drodze Polski do niepodległego bytu. Powodzeniem cieszyły się warsztaty

z robienia kotylionów, podczas których każdy z uczestników samodzielnie wykonał kokardę narodową, oraz poczęstunek.

W ramach świętowania kolejnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę przy stoisku niepodległościowym zebrani wspólnie wykonali „Mazurka Dąbrowskiego”, śpiewali pieśni patriotyczne i raczyli się rogalami świętomarcińskimi.

Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Żytomierzu są tradycyjnym przedsięwzięciem Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły Sojuz TV, TV Polacy Żytomierszczyzny, czasopisma „Tęcza Żytomierszczyzny” i „Dziennik Kijowski”. Działanie jest realizowane w ramach projektu Fundacji Wolność i Demokracja „Dla Niepodległości – kontynuacja”.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Premiera w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023.

Wiktoria Laskowska

ŚWIATOWE FORUM MEDIÓW POLONIJNYCH

**Polonijni i polscy dziennikarze uczestniczący w Zjeździe /
Полонійни та польські журналісти під час роботи з їзду**

W dniach 22-24 września w Warszawie po raz szósty spotkali się dziennikarze i redaktorzy działający w polonijnych redakcjach prasowych, telewizyjnych, radiowych, portalach internetowych czy prowadzący blogi w 27 krajach na sześciu kontynentach.

VI Światowe Forum Mediów Polonijnych odbywające się pod hasłem „Budujemy wspólnotę mediów polonijnych” zostało zainaugurowane w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Do członków Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych dołączyli uczestnicy zakończonego dzień wcześniej X Zjazdu Federacji Polskich Mediów na Wschodzie. Łącznie było ponad 70 osób.

Z polskimi i polonijnymi dziennikarzami spotkali się przedstawiciele Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą. Zebranych powitał pełnomocnik rządu ds. Polonii i Polaków za granicą Jan Dziedzicak. W imieniu premiera Mateusza Morawieckiego wręczył Rajmundowi Klonowskiemu, nowo wybranemu prezesowi Federacji Polskich Mediów na Wschodzie, przyznaną tej organizacji Odznakę Honorową za Zasługi dla Polonii i Polaków za Granicą.

Rajmund Klonowski zapoznał obecnych z realiami, w jakich żyją teraz Polacy na wschodzie Europy. „Polacy tylko za bycie Polakami, tylko za bycie dziennikarzami są wsadzani do więzień na Białorusi, są przetrzymywani w karczerach, są prześladowani. Polacy, także polscy dziennikarze na Ukrainie po prostu giną na wojnie, którą wywołała – po raz kolejny w historii – Rosja. To, co łączy zrzeszane przez nas 43 redakcje z 9 krajów, to jest unikalne doświadczenie, którego nikomu nie życzę. To doświadczenie okupacji rosyjskiej” – powiedział.

Z kolei prezes Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych Teresa Sygnarek wręczyła honorowe odznaczenie Stowarzyszenia – statuetkę „Słowo Polonii” Joannie Majksner-Pińskiej, redaktor naczelnej polonijnego Miesięcznika Kulturalno-Edukacyjnego „Dwukropek” z Republiki Południowej Afryki. Wyróżnienie jest przyznawane zasłużonym dziennikarzom za wolność słowa.

W KPRM odbyła się również debata zatytułowana „Tożsamość – zadanie dla mediów polonijnych i polskich na wschodzie, budowanie wspólnoty mediów polonijnych” z udziałem Jana Dziedzicaka,

Teresy Sygnarek i Rajmunda Klonowskiego, którą poprowadził dyrektor TVP Polonia Jakub Dybek. Dyskutanci rozmawiali o roli i misji polonijnych i polskich dziennikarzy za granicą. Zgodzili się, że pełnią oni szczególną funkcję, gdyż to dzięki nim Polacy i osoby polskiego pochodzenia mieszkający w różnych krajach mają kontakt z ojczyzną i językiem polskim. Polskie i polonijne media odgrywają też kluczową rolę w budowaniu pozytywnego wizerunku Polski na świecie i w walce z rosyjską propagandą.

Pierwszy dzień Forum zakończył się spotkaniem integracyjnym w ośrodku wypoczynkowym Centrum Okopowa. Uczestniczący w nim wysłuchali „Ballady Polonijnej” w wykonaniu działaczki polonijnej z Göteborga (Szwecja) Danuty Zasady oraz koncertu aktora i wokalisty Artura Gotza zatytułowanego „Mężczyzna prawie idealny”.

Następnego dnia na Uniwersytecie Warszawskim odbyły się warsztaty poświęcone dziennikarstwu w erze cyfrowej. Trener umiejętności medialnych, występów publicznych i prezentacji, dziennikarz radiowy i telewizyjny Jacek Cholewiński z Radiowej Akademii Umiejętności podzielił się wiedzą na temat roli mediów w czasach memów i wirtualnej rzeczywistości.

Prawniczka i medioznawczyni, dr hab. Maria Łoszevska-Ołowska z Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW skupiła się na kwestiach praw autorskich w kontekście tekstu generowanego przez sztuczną inteligencję. Uczestnicy dowiedzieli się, jakie zasady obowiązują przy cytowaniu oraz kto jest właścicielem treści wygenerowanych przez AI.

Dziennikarka specjalizująca się w temacie cyfryzacji, współautorka podcastu Techstorie w TokFM Sylwia Szubkowska poprowadziła warsztaty na temat stosowania sztucznej inteligencji w dziennikarstwie, zwracając uwagę na etyczne i autorskie aspekty korzystania z AI.

Kolejnym tematem była przyszłość mediów polonijnych. Redaktor naczelna Radia Lwów

Maria Pyż zaprezentowała projekt szkoleniowy dla młodych dziennikarzy, a prezes zarządu polskiej Grupy Tipmedia zajmującej się wsparciem, również technologicznym, mediów lokalnych Piotr Marek omówił kierunki rozwoju mediów.

Ostatniego dnia Forum odbyły się warsztaty dyskusyjne podzielone na cztery tematy: jak wspierać dziennikarzy z Białorusi, jak współpracować z dziennikarzami z Ukrainy, jak rozwijać wspólnotę mediów polonijnych oraz jak budować propolskie lobby. Wyniki tych dyskusji zostały zaprezentowane pod koniec dnia.

Na zakończenie uczestnicy Forum mieli okazję podzielić się swoimi pomysłami dotyczącymi współpracy między redakcjami w przyszłości. Przyjęto komunikat oraz uchwały.

To była niezwykle owocna edycja Forum Mediów Polonijnych. Redakcja „Tęcza Żytomierszczyzny” ma nadzieję, że następne spotkanie dziennikarzy i redaktorów z całego świata, pasjonatów polskości, będzie tak samo bogate w ciekawe warsztaty i dyskusje i równie inspirujące.

Celem Federacji Mediów Polskich na Wschodzie i Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych jest m.in. promocja i budowanie dobrego imienia Polski w krajach zamieszkania oraz integracja polskich dziennikarzy z całego świata. Federacja Polskich Mediów na Wschodzie skupia poszczególne redakcje, a do Światowego Stowarzyszenia Mediów Polonijnych mogą należeć pojedynczy dziennikarze.

W tym roku głównym organizatorem wydarzenia było Światowe Stowarzyszenie Mediów Polonijnych we współpracy z Europejską Unią Wspólnot Polonijnych i Zrzeszeniem Organizacji Polonijnych w Szwecji. Projekt został sfinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023.

Goście i uczestnicy
 X Zjazdu Federacji
 Mediów Polskich
 na Wschodzie oraz
 VI Światowego
 Forum Mediów
 Polonijnych /
 Гости та
 учасники
 X Конгресу
 Федерації
 польських ЗМІ
 на Сході та
 VI Всесвітнього
 форуму
 полонійних ЗМІ

X ZJAZD FEDERACJI MEDIÓW POLSKICH NA WSCHODZIE:

promowanie
wartości
i współpraca

P Przedstawiciele polskich redakcji zrzeszeni w organizacji skupiającej 43 podmioty spotkali się 21 września w Warszawie na dorocznym zjeździe. Rozmawiali m.in. o roli mediów polonijnych w polskiej polityce historycznej, reagowaniu na kryzysy militarne i humanitarne oraz o współdziałaniu z innymi podmiotami.

Spotkanie otworzył prezes Federacji Mediów Polskich na Wschodzie (FMPnW) Rajmund Klonowski, który przywitał reprezentantów blisko 40 redakcji z Ukrainy, Białorusi, Litwy, Łotwy, Węgier, Kazachstanu, Kirgistanu i Czech. Po nim głos zabrali pracownik Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, w którym Zjazd się odbywał, dr Jarosław Wróblewski, dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Jan Badowski oraz przedstawiciele organizacji partnerskich Federacji: prezes Fundacji Wolność i Demokracja (WiD) Lilia Luboniewicz i wiceprezes Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego (FPPnW) Juliusz Szymczak-Gałkowski.

Jubileuszowe spotkanie było okazją do podsumowania dotychczasowej działalności stowarzyszenia. Byli prezesi FMPnW podzielili się swoimi spostrzeżeniami na temat zadań i celów, jakie udało się zrealizować w minionej dekadzie. Jeden z nich, redaktor naczelny „Słowa Polskiego” (Ukraina) Jerzy Wójcicki, zapoznał obecnych z koncepcją strategii Federacji na lata 2022-2030.

Pierwszy z paneli był poświęcony roli mediów polonijnych w polskiej polityce historycznej. Paweł Piotrowski z Ministerstwa Spraw Zagranicznych przedstawił raport dotyczący strat poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji niemieckiej w czasie II wojny światowej. Redaktorzy z Ukrainy dociekali, jak polskie doświadczenie będzie można wykorzystać do rozliczenia Federacji Rosyjskiej za wojnę i zbrodnie popełnione nad Dnieprem.

Kolejny panel skupił się na reagowaniu mediów na kryzysy militarne i humanitarne, zwłaszcza w kontekście wojny na Ukrainie oraz sytuacji na Białorusi i w Rosji. Rozważano, jak mogą one angażować się w takie wydarzenia i jak powinny informować o nich opinię publiczną.

Uczestnicy trzeciego panelu omówili współpracę FMPnW

z innymi organizacjami i mediami polskimi i polonijnymi, w tym ze Światowym Stowarzyszeniem Mediów Polonijnych. Prezes tego ostatniego Teresa Sygnarek oraz reprezentantka redakcji TVP Wilno Ewelina Borkowska podzieliły się swoimi spostrzeżeniami na ten temat.

W trakcie panelu pytań i odpowiedzi rozmawiano o wyzwaniach czekających FMPnW w roku projektowym 2024 oraz o propozycjach ich pokonywania.

Następnie uczestnicy Zjazdu – redaktorzy gazet, programów radiowych, telewizyjnych i portali internetowych – dokonali wyboru nowych władz Federacji. I tak prezesem na kolejną roczną kadencję został ponownie Rajmund Klonowski z „Kurier Wileńskiego” (Litwa). W Zarządzie znaleźli się Jerzy Wójcicki, Ryszard Stankiewicz, redaktor naczelny „Polaka na Łotwie” (Łotwa), Robert Rajczak (Węgry) oraz Walenty Wojniłło, prezes Stowarzyszenia Mediów Polskich na Litwie i redaktor „Wilnoteki” (Litwa). W Radzie Programowej zasiadli Anna Paniszewa (Białoruś), Wiktoria Laskowska-Szczur, redaktor naczelna „Tęczy Żytomierszczyzny” (Ukraina) i Krystyna Kunicka z „Polaka z Łotwy” (Łotwa).

Kolejnym punktem Zjazdu była prezentacja aktualnego „Biuletynu Federacji Mediów Polskich na Wschodzie” oraz przedstawienie redakcji kandydujących do członkostwa w FMPnW. Zjazd przyjął też rezolucję.

X Zjazd Federacji Mediów Polskich na Wschodzie przyniósł cenne dyskusje i decyzje, podkreślając rolę mediów polskich w kształtowaniu polskiej polityki historycznej oraz ich znaczenie w trudnych i kryzysowych czasach. Wydarzenie to stanowiło ważny krok w umacnianiu współpracy między redakcjami funkcjonującymi w krajach byłego bloku socjalistycznego. Wyjątkowa atmosfera sprzyjała nawiązywaniu kontaktów i rozmowom.

Tetiana Petrowska

REZOLUCJA X ZJAZDU CZŁONKÓW FEDERACJI MEDIÓW POLSKICH NA WSCHODZIE, 21 WRZEŚNIA 2023 R.

Federacja Mediów Polskich na Wschodzie wyraża wdzięczność Narodowi Polskiemu oraz instytucjom wspierającym rozwój kultury polskiej za granicą za ciągłość w okazywaniu pomocy oraz podtrzymanie więzi z rodakami za wschodnią granicą.

Federacja Mediów Polskich na Wschodzie składa się z redakcji działających w większości na terenach byłego ZSRS oraz broniącej się przed Rosją Ukrainie. Prosimy o wrażliwość wobec potrzeb i wyzwań, które przechodzą obecnie media członkowskie, oraz dostrzeganie za „projektami” zwykłych ludzi – często bardzo zasłużonych dla kultury polskiej i cierpiących wskutek swojego pochodzenia polskiego lub przez prowadzenie działalności w warunkach regularnej wojny.

Federacja Mediów Polskich na Wschodzie jest gotowa na współpracę ze wszystkimi organizacjami zrzeszającymi redakcje polskie lub polonijne działające w trybie demokratycznym i otwartym. Deklarujemy nasze wsparcie dla wszystkich inicjatyw, które mogą doprowadzić do rozwoju kultury polskiej i języka polskiego w kraju i za granicą.

Apelujemy o większe zaangażowanie na rzecz potrzeb Polaków na Wschodzie w formie działań repatriacyjnych oraz humanitarnych.

My jako media członkowskie FMPnW dążymy do rzetelnego przekazu sytuacji polityczno-społecznych w krajach, w których funkcjonujemy oraz często występujemy jako mediatorzy w sytuacjach dyskusyjnych oraz trudnych. Prosimy o umożliwienie dostępu członkom FMPnW do platformy medialnej PAP w celu rzetelniejszego przekazu i przedstawienia pozycji strony polskiej.

My, członkowie FMPnW, deklarujemy swobodny dostęp do treści naszych mediów oraz udzielanie się na rzecz relacjonowania wydarzeń o treści polonijnej w naszych krajach zamieszkania. Prosimy o wprowadzenie elastycznego mechanizmu współpracy na poziomie KPRM – media członkowskie. Szczególnie w sytuacjach kryzysowych, jakimi są wojna na Ukrainie oraz reżymie Łukaszenki na Białorusi.

**Polonijni i polscy dziennikarze
uczestniczący w wizycie studyjnej /
Полонійні та польські журналісти
під час навчального візиту**

WARSZTATY DLA MEDIÓW POLSKICH W WILNIE

Dziennikarze z redakcji polskich z Ukrainy i Białorusi wzięli udział z wizycie studyjnej w dniach 20-22 listopada w stolicy Litwy. W programie były odwiedziny w siedzibach TVP Wilno, Radia znad Wilii, redakcji mniejszości narodowych Radia LRT i „Kuriera Wileńskiego”.

**Na warsztatach /
На тренінгах**

Wileńskie spotkanie było adresowane do przedstawicieli redakcji polskich z Ukrainy i Białorusi. Zostało zorganizowane w ramach projektu „Polska Platforma Medialna Świat” realizowanego przez Fundację Wolność i Demokracja wspólnie z wileńskim ośrodkiem Telewizji Polskiej w celu podwyższenia kwalifikacji dziennikarzy i nabycia przez nich nowych umiejętności.

W ramach wizyty piętnastu redaktorów z Żytomierza, Iwano-Frankiwka, Równego, Odessy i Kijowa oraz z Białorusi zapoznano się z pracą polskich mediów na Litwie.

W programie nie zabrakło wydarzeń kulturalnych oraz integracyjnych.

Dwudniowa wizyta, podczas której odbywały się spotkania robocze z dziennikarzami i realizatorami programów medialnych, była okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń.

Specjalista ds. PR i komunikacji TVP Wilno Łukasz Czunkiewicz zapoznał swych kolegów z Białorusi i Ukrainy z kulisami działalności wileńskiej placówki TVP, pracującej z myślą o Polakach mieszkających na Litwie (mniejszość polska na Litwie liczy ok. 200 tys. osób). Grupa mogła zobaczyć, jak powstają programy własne TVP Wilno, spotkać się z Redakcją Mediów Interaktywnych, zapoznać się z historią polskiej telewizji w Wilnie i jej dniem dzisiejszym.

Uczestnicy projektu gościli w siedzibie „Kuriera Wileńskiego”, najstarszego polskiego ośrodka prasowego na Litwie. Wydawca dziennika Zygmunt Klonowski opowiedział o funkcjonowaniu i działalności gazety.

Grupa odwiedziła również redakcję mniejszości narodowych radia LRT i Radio znad Wilii. W tej drugiej rozgłośni roli gospodarza podjął się dziennikarz RzW oraz Polskiego Radia Kamil

Zalewski. W trakcie wizyty przeprowadził ze swymi gośćmi krótkie wywiady na temat ich działalności.

W projekcie wzięli udział przedstawiciele redakcji z Ukrainy jak: „Polacy Żytomierszczyzny”, „Tęcza Żytomierszczyzny”, portalu zozpu.org, „Życie Polskie w Odessie” i „Ukraina w Małym Palcu”. Obecni byli także członkowie organizacji polonijnych: Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie, Ukraińsko-Polskiego Sojuszu im. Tomasza Padury oraz Centrum Medialnego Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku. Białoruś reprezentowali dziennikarze „Głosu znad Niemna na uchodźstwie” i portalu znadniemna.pl.

W ramach kulturalnej części programu odbyła się wycieczka polskimi śladami w Wilnie, z obowiązkowym punktem – Ostrą Bramą, gdzie przed wizerunkiem Matki Bożej Ostrobramskiej grupa z Żytomierza modliła się o upragniony pokój na Ukrainie.

„Dwa dni nasycone fascynującymi wydarzeniami, dyskusjami i niezapomnianymi przeżyciami, które organizatorzy przygotowali dla uczestników branży medialnej. Udało się nawiązać kontakty, które zaowocują w przyszłości owocną współpracą” – powiedziała Wiktoria Laskowska, prezes Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie.

Relację z wizyty widzowie będą mogli zobaczyć wkrótce w programie TV „Polacy Żytomierszczyzny”.

Projekt finansowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023, realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja w ramach projektu „Polska Platforma Medialna – polonijne media przyszłości”.

Informacja własna

Wybory parlamentarne odbyły się 15 października. Zakończyły się frekwencją, która wyniosła w przypadku Sejmu 74,38 proc., a Senatu 74,31 proc. Ostateczne dane głosowania Państwowa Komisja Wyborcza podała 17 października. Wynika z nich, że wybory do Sejmu wygrało Prawo i Sprawiedliwość (PiS), ale większość ma obecna opozycja.

PODZIAŁ MANDATÓW W SEJMIE

Do Sejmu, niższej izby parlamentu, wybieranych jest 460 posłów z list kandydatów na posłów w okręgach wielomandatowych. Mandaty rozdzielane są proporcjonalnie do uzyskanego przez komitety wyborcze poparcia. I tak w Sejmie X kadencji (lata 2023-2027) zasiądzie 194 posłów Zjednoczonej Prawicy (PiS, Suwerenna Polska, Partia Republikańska, stowarzyszenie OdNowa, ruch Kukiz'15), 157 – Koalicji Obywatelskiej (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni), 65 – Trzeciej Drogi (PSL i Polska 2050), 26 – Nowej Lewicy i 18 – Konfederacji. Z prostego rachunku wynika, że zapowiadana przed wyborami koalicja trzech formacji: Koalicji Obywatelskiej (KO), Trzeciej Drogi i Nowej Lewicy będzie miała 248 posłów w Sejmie. Tymczasem ustawy uchwalane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów (230). PiS brakuje do większości aż 37 posłów.

PODZIAŁ MANDATÓW W SENACIE

W Senacie, wyższej izbie parlamentu, sytuacja przedstawia się nieco inaczej. Aż 66 mandatów – w 100- osobowej izbie – zdobyli kandydaci zgłoszeni przez opozycyjny pakt senacki, stworzony przez Koalicję Obywatelską, Polskę 2050, Nową Lewicę oraz PSL, co daje opozycji

znaczącą przewagę. Porozumienie zakładało, że biorące w nim udział ugrupowania nie będą wystawiały przeciwko sobie kandydatów w jednomandatowych okręgach senackich.

Podział mandatów w Senacie przedstawia się następująco: Prawo i Sprawiedliwość ma 34 senatorów, Koalicja Obywatelska – 41, Trzecia Droga – 11, Nowa Lewica – 9, kandydaci niezależni – 5.

DLACZEGO PIS NIE ZDOBYŁ WIĘKSZOŚCI

Kampania wyborcza w Polsce była naczyną ostrą retoryką między Prawem i Sprawiedliwością a siłami opozycyjnymi, które krytykowały władzę za antyimigracyjne deklaracje i rzekomy brak przejrzystości w polityce zagranicznej. Liderzy PiS skupiali się na bezpieczeństwie granic, zdolności obronnej, polityce społecznej i krytyce UE.

Czas trwania rządów Prawa i Sprawiedliwości, ich konserwatyzm mogły wpłynąć na pewne grupy społeczeństwa, zwłaszcza te dążące do liberalizacji w obszarze edukacji i opieki zdrowotnej. Również takie wydarzenia przed wyborami jak śledztwo w sprawie nieprawidłowości w wydawaniu wiz obywatelom Pakistanu, Bangladeszu, Iranu, Iraku, Nigerii miały wpływ na ocenę tej partii.

PRIORYTETY PRZYSZŁEGO RZĄDU

Wynik Prawa i Sprawiedliwości, mimo że zwycięski, nie daje formacji możliwości samodzielnej większości. Partia nie jest też w stanie stworzyć koalicji, co może skutkować jej przejściem do opozycji. Zwłaszcza że 10 listopada KO, PSL, Polska 2050 i Lewica parafowały umowę koalicyjną. Nowy rząd stanie przed koniecznością zajęcia stanowiska wobec wielu pilnych spraw, m.in. propozycji zmiany kształtu Unii Europejskiej, kontraktów zbrojeniowych,

WYBORY PARLAMENTARNE W POLSCE

Najwięcej głosów zdobyła rządząca od dwóch kadencji partia Prawo i Sprawiedliwość, ale to opozycja będzie dysponowała większą liczbą mandatów. Zarówno w Sejmie, jak i w Senacie.

inwestycji w OZE czy struktury wydatków socjalnych. Brak decyzji w wielu tych przypadkach może generować ogromne koszty. Posłowie nowej większości będą musieli odnieść się też do kwestii reformy sądownictwa i polityki migracyjnej. Wspólnota wielu punktów programowych łączących polityków Koalicji Obywatelskiej, Trzeciej Drogi i Lewicy może im pomóc w kształtowaniu przyszłego rządu, jednak różnice między nimi mogą im utrudnić współpracę na tym polu. Sytuacja wymaga poszukiwania kompromisów. Istotnym aspektem formowania nowego rządu jest też konieczność uwzględnienia wpływu Prawa i Sprawiedliwości i prezydenta Andrzeja Dudy.

PIERWSZE POSIEDZENIE SEJMU X KADENCJI

Na marszałka Sejmu został wybrany lider Polski 2050 Szymon Hołownia, który pokonał kandydatkę Prawa i Sprawiedliwości Elżbietę Witek. Hołownia uzyskał głosy wszystkich posłów Koalicji Obywatelskiej, Trzeciej Drogi i Nowej Lewicy oraz 17 posłów Konfederacji, łącznie 265. W swoim pierwszym wystąpieniu zapowiedział wiele zmian dotyczących funkcjonowania Sejmu.

Wcześniej orędzie w izbie niższej wygłosił prezydent Andrzej Duda. Pod koniec zaapelował do posłów, by każde pierwsze posiedzenie nowego Sejmu rozpoczynali od podania sobie ręki. „Niech to będzie symboliczne zakończenia okresu kampanii. Niech stanie się to dobrą tradycją w naszym parlamencie. Tak zaczynamy każde pierwsze posiedzenie nowego Sejmu. Od podania sobie ręki nie tylko z prezydentem, ale podania sobie ręki nawzajem” – powiedział Andrzej Duda. Chwilę później uściśnięt dłoń wszystkim posłankom i posłom siedzącym w pierwszych rzędach ław sejmowych.

BARTOSZ CICHOCKI

pożegnał się z Kijowem

Ambasador RP na Ukrainie 31 października zakończył swoją kadencję po ponad czterech latach urzędowania. Dyplomata jest doceniany przez Ukraińców m.in. za to, że kiedy rozpoczęła się inwazja wojsk rosyjskich na kraj jako jedyny ambasador z UE nie opuścił ukraińskiej stolicy.

Ambasador RP w Kijowie Bartosz Cichocki / [Twitter.com/@B_Cichocki](https://twitter.com/B_Cichocki) /

Посол Республіки Польщі у Києві Бартош Ціхоцький / [Twitter.com/@B_Cichocki](https://twitter.com/B_Cichocki)

Bartosz Cichocki objął stanowisko ambasadora Polski na Ukrainie w marcu 2019 roku. Zwyczajowo kadencja trwa cztery lata, ale w tym przypadku została przedłużona. Od teraz polską ambasadą w Kijowie pokieruje Jarosław Guzy, który nominację z rąk ministra spraw zagranicznych Zbigniewa Raua odebrał 21 października.

TRWAŁ NA PLACÓWCE MIMO WSZYSTKO

Cichocki zasłynął w lutym 2022 roku, gdy nie zważając na atakujące stolicę Ukrainy wojska Rosji i intensywne bombardowania miasta nie opuścił swojej placówki. Był jedynym ambasadorem państw UE, który tam pozostał. Z Kijowa nie wyjechał wtedy również nuncjusz apostolski, abp Visvaldas Kulbokas.

Rok później, w rocznicę rosyjskiej napaści, Bartosz Cichocki mówił, że jego decyzja o pozostaniu w Kijowie była sygnałem dla społeczeństwa ukraińskiego. „Ten sygnał był ważny dla społeczeństwa ukraińskiego. Na dyplomatów patrzy się jak na ludzi, którzy wiedzą więcej. Jeśli wyjeżdżają, to znaczy, że prawdopodobnie nie ma nadmiernych szans na utrzymanie tych pozycji, tych terenów” – wyjaśniał.

„BĘDIEMY Z UKRAIŃCAMI RAMIĘ W RAMIĘ”

Bartosz Cichocki przypomniał, że dzień przed wkroczeniem wojsk rosyjskich na Ukrainę w Kijowie złożył wizytę prezydent RP. „Dzień przed wybuchem wojny, dosłownie godziny przed atakiem, był tutaj z wizytą prezydent Andrzej Duda. Wcześniej był premier Mateusz Morawiecki, był minister spraw zagranicznych Zbigniew Rau jako przewodniczący OBWE i każda z tych wizyt niosła ze sobą sygnał wobec spodziewanego kryzysu, że będziemy z wami, Ukraińcami, ramię w ramię. Dla mnie ten sygnał miał znaczenie dosłowne, że mam tu pozostać” – podkreślał.

Następnie, w marcu 2022 roku, Cichocki organizował wizytę w Kijowie prezesa PiS Jarosława

Kaczyńskiego i premiera Morawieckiego. Jak później tłumaczył, ich przybycie wywarło ogromne wrażenie na Ukrainie i pokazało politykom na świecie, że należy tu przyjeżdżać mimo wojny.

Odchodzący ambasador koordynował pomoc wojenną dla Ukrainy oraz pomoc humanitarną, która wciąż napływa z Polski. „My reprezentujemy przede wszystkim państwo sąsiednie, które stało się – do czego to porównać – defibrylatorem, bez którego ta wojna na pewno miałaby inny przebieg” – oceniał w rozmowie z PAP.

PODZIĘKOWANIA UKRAINY

Podziękowania za pracę Cichockiego na Ukrainie złożyła wiceprzewodnicząca Rady Najwyższej Olena Kondratiuk. „Podziękowałam mu za jego ciągłą pracę na dużą skalę, solidarność, zrozumienie i wsparcie dla Ukrainy. Nigdy nie przestaniemy dziękować Polsce, która gościnnie przyjęła u siebie ponad milion (ukraińskich) przesiedleńców (wojennych)” – napisała na Twitterze.

Bartosz Cichocki z wykształcenia jest historykiem. Przed objęciem placówki w Kijowie od maja 2017 roku sprawował funkcję wiceministra spraw zagranicznych. Wcześniej był m.in. doradcą szefa Agencji Wywiadu, naczelnikiem wydziału międzynarodowego Biura Bezpieczeństwa Narodowego, koordynatorem programu Rosja-Eurazja Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych oraz ekspertem Ośrodka Studiów Wschodnich. Pracował też m.in. w ambasadzie RP w Moskwie, gdzie odpowiadał m.in. za polsko-rosyjskie relacje dwustronne. Posługuje się biegle językiem ukraińskim, angielskim i rosyjskim.

Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie również ma za co dziękować ambasadorowi Cichockiemu. Dyplomata był obecny wśród Polaków, podczas Dni Kultury Polskiej w Żytomierzu, czym pokazywał wsparcie rządu Polski dla rodaków na Ukrainie.

Redakcja za PAP

MATKO MIŁOSIĘDZIA POD TWOJĄ OBRONĘ UCIEKAMY SIĘ

*Taki napis, tyle że po łacinie: Mater misericordiae, sub tuum praesidium confugimus, **widnieje na frontonie kaplicy ostrobramskiej w Wilnie, w której znajduje się wizerunek Matki Boskiej Ostrobramskiej. Obraz, przez wiernych uważany za cudowny, jest jednym z symboli chrześcijaństwa na Litwie.***

16 listopada w Kościele katolickim obchodzone jest wspomnienie Najświętszej Maryi Panny Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia.

CUDOWNY OBRAZ

Kult Matki Miłosierdzia z Ostrej Bramy sięga drugiej połowy XVII wieku i wiąże się z najazdem moskiewskim na Wilno (1655) oraz obroną jego murów. Obraz Bożej Rodzicielki, który zdobi wewnętrzną ścianę jednej z dziewięciu bram znajdujących się w murach otaczających miasto, nazywanej Ostrą, z czasem stał się magnesem przyciągającym wiernych do wspólnej modlitwy do Maryi. Wizerunek Matki Bożej z Ostrej Bramy (o wymiarach 163x200 cm) prawdopodobnie powstał w Wilnie w latach 1620-1630. Namalowany temperą na ośmiu dębowych deskach przedstawia pochyloną Madonnę bez Dzieciątka. Maryja została uchwycona w momencie Zwiastowania. Głowę otoczoną promienną aureolą z dwunastu gwiazd lekko pochyla w lewo, smukłą szyję zdobi szal. Jej twarz jest pociągła, półprzymknięte oczy dodają jej powagi, delikatne dłonie skrzyżowała na piersiach.

Do wzmocnienia kultu maryjnego związanego z obrazem przyczynił się najprawdopodobniej o. Karol od Ducha Świętego (Franciszek Kielczowski), kaznodzieja karmelitański i spowiednik Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Bosych z Wilna. Z jego inicjatywy nad Ostrą Bramą zbudowano z ofiar społecznych ok. roku 1672 drewnianą kapliczkę w celu umieszczenia w niej wizerunku Ostrobramskiej Matki Miłosierdzia. Miała chronić obraz i dodawać mu splendoru. Kaplica w 1711 roku

słonęła, ale już w następnym została odbudowana jako murowana w stylu barokowym. Według legendy obraz wyniósł z płomieni młody zakonnik. W 1761 roku karmelita o. Hilarion Rościszewski wydał „Relację o cudownym obrazie Najświętszej Maryi Panny”.

W 1794 roku przy Ostrej Bramie doszło do starcia oddziału wojsk rosyjskich szturmujących Wilno z obrońcami miasta (powstańcami Jasińskiego). Podczas tych zajęć ucierpiała kaplica i wizerunek. Uszkodzenia naprawiono w tym samym roku.

POCIESZYCIELKA I NADZIEJA

Szczególny rozkwit kultu Matki Bożej nastąpił po rozbiorach Polski (ostatni w 1795) – w Bramie Ostrobramskiej oraz na ulicy pod nią odbywały się manifestacje religijne i patriotyczne. Znaczenie kultu Matki Miłosierdzia spopularyzowała poza Wilnem i samą Litwą inwokacja w „Panu Tadeuszu” Adama Mickiewicza (pierwsze wydanie poematu w 1834 r.), w której podmiot liryczny kieruje słowa do Matki Boskiej Ostrobramskiej, prosząc ją o łaskę powrotu wygnanców do Polski: „Panno święta, co Jasnej bronisz Częstochowy/ I w Ostrej świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy/ Nowogródzki ochraniasz z jego wiernym ludem!/ Jak mnie dziecko do zdrowia powróciłaś cudem, / [...] Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono”. Matka Boża z Ostrej Bramy stała się Pocięszycielką strapionych i Nadzieją na odzyskanie wolności podczas zaborów i powstań narodowych.

W czasie powstania styczniowego (1863-1864) kult świętej Panny „co w Ostrej świeci bramie” stał się elementem ruchu niepodległościowego wymierzonego

przeciwko rosyjskiemu zaborcy. Po stłumieniu zrywu w 1865 roku gubernator wileński Michaił Murawjow kazał usunąć polski napis na frontonie kaplicy, który brzmiał „Matko Miłosierdzia pod Twoją obronę uciekamy się”, i zastąpić go łacińskim „Mater misericordiae, sub tuum praesidium confugimus”.

POZŁACANE SZATY

Około 1671 roku zgodnie z obyczajem panującym w Rzeczypospolitej wizerunek Matki Miłosierdzia przystrojono srebrnymi, ręcznie kutymi, pozłacanymi szatami obsypanymi różami, tulipanami, złocieniami i goździkami.

Od 1849 roku charakterystyczną ozdobą obrazu stanowi wotum w postaci wielkiego, odwróconego sierpa srebrnego półksiężyca z wygrawerowanym napisem „Dzięki Tobie składam Matko Boska za wysłuchanie prośb moich, a proszę Cię, Matko Miłosierdzia, zachowaj mnie nadal w łasce i opiece Swojej Przenajświętszej W. I. J. 1849 roku”. Choć nigdy nie był przymocowany do obrazu, tworzy z nim optycznie jedność, pełniąc funkcję wyrazistego akcentu zamykającego kompozycyjną całość.

Głowę Matki Miłosierdzia w 1700 roku uwieńczono koroną wykonaną z miedzi i pozłacaną, symbolizującą Królową Niebios. Pół wieku później wizerunek Maryi jako Królowej Polski ozdobiono drugą koroną (nałożoną na pierwszą) z pozłacanego srebra, bardziej okazałą i wyższą, podtrzymywaną przez dwa barokowe aniołki.

TRZECIA KORONACJA

2 lipca 1927 roku dla potwierdzenia znaczenia kultu Pani Ostrobramskiej na mocy dekretu

papieża Piusa XI kardynał Aleksander Kakowski, metropolita warszawski, w obecności kardynała Augusta Hlonda i 28 biskupów, marszałka Józefa Piłsudskiego i prezydenta Ignacego Mościckiego oraz licznych rzesz wiernych dokonał trzeciej koronacji obrazu Matki Bożej Ostrobramskiej. Nowe korony zastąpiły stare, były ich wiernymi kopiami. Zostały wykonane ze złota ofiarowanego na ten cel przez wiernych i ozdobione szlachetnymi kamieniami.

Uroczystość miała rangę wydarzenia państwowego. Z tej okazji odnowiono wizerunek Maryi i srebrną szatę. Konserwacji obrazu dokonał prof. Jan Rutkowski, który wcześniej konserwował obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Papież, starając się uchronić Litwinów i Polaków od wzajemnej wrogości, nie zgodził się, by przy koronacji obrazu nadano mu tytuł „Królowej Polski”. Nadano mu więc tytuł Matki Miłosierdzia. W czasie okupacji sowieckiej w latach 40. złote korony zniknęły, ich losy nie są znane. Na obraz wróciły poprzednie, zabytkowe.

Kolejna koronacja miała miejsce w 2018 roku. Pielgrzymujący na Litwie we wrześniu tego roku papież Franciszek przybył do kaplicy ostrobramskiej w Wilnie i pobłogosławił nową złotą koronę, wykonaną z ofiarowanych przez wiernych wotów. W listopadzie została umieszczona na głowie Maryi zamiast tej mniejszej.

KULT MATKI MIŁOSIĘDZIA

Pierwsze uroczystości ku czci Matki Boskiej Ostrobramskiej odbyły się po pożarze Wilna 18 maja 1706 roku. Od 1735 roku zaczęto obchodzić w listopadzie święto Opieki Matki Najświętszej, które

stało się główną ceremonią ostrobramską przypadającą na 16 listopada każdego roku.

Kaplica ostrobramska szczęśliwie przetrwała liczne wojny i okupacje, pełniąc nieprzerwanie swą funkcję religijną. Do dzisiaj przybywają tu rzesze pielgrzymów z całego świata, a kult Matki Bożej z Ostrej Bramy wciąż jest żywy, o czym świadczy choćby ostatnia koronacja obrazu z 2018 roku.

4 września 1993 roku u stóp Matki Boskiej Ostrobramskiej modlił się papież Jan Paweł II. Ofiarował wtedy Maryi złotą różę. W encyklice „Dives in misericordia” (1980) o Bożym miłosierdziu ukazał ją jako Matkę Miłosierdzia. W czwartym rozdziale tego dokumentu papież zaznaczył, że Maryja „najpełniej zna tajemnicę Bożego miłosierdzia”, ponieważ „wie, ile ono kosztowało i wie, jak wielkie

ono jest. W tym znaczeniu nazywamy Ją również Matką miłosierdzia – Matką Bożą miłosierdzia lub Matką Bożego miłosierdzia”.

Warto podkreślić, że kult Matki Bożej Ostrobramskiej ma swoje miejsce nie tylko w historii Wilna. W podziemiach bazyliki św. Piotra w Watykanie, w kaplicy Litewskiej, znajduje się mozaika przedstawiająca Ostrobramską Matkę Miłosierdzia, co pokazuje jak ważne

miejsce zajmuje w sercach katolików na całym świecie.

Przez wieki obraz Matki Bożej Ostrobramskiej przeszedł różne modyfikacje, a dzisiaj stanowi źródło światła i duchowej siły dla wiernych z Litwy, Polski, Białorusi, Ukrainy i innych krajów. Jego historia pozostaje nieodłączną częścią dziejów Wilna i katolickiego dziedzictwa.

Tetiana Petrowska

ŻYTOMIERSKIE OBCHODY 45. ROCZNICY WYBORU PAPIEŻA JANA PAWŁA II

Metropolita krakowski Karol Wojtyła został wybrany na Stolicę Piotrową 16 października 1978 roku. Jego 26-letni pontyfikat należał do najdłuższych (był trzecim pod względem czasu trwania) i najważniejszych w historii Kościoła.

Przy pomniku św. Jana Pawła II przed katedrą św. Zofii w Żytomierzu 14 października zebrali się uczniowie Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego działającej przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie, nauczyciele i prezesi organizacji polskich, by uczcić jednego z największych Polaków w historii.

Alina Laskowska opowiedziała o św. Janie Pawle II, który był jedną z najważniejszych postaci XX wieku; jego nauczanie i świadectwo wciąż poruszają serca i umysły milionów ludzi na całym świecie. Uczniowie oddali mu hołd. Recytowali wiersze poświęcone wielkiemu Rodakowi, u stóp monumentu zapalili biało-czerwone znicze.

Obchody 45. rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża są

okazją do przypomnienia i docenienia jego ogromnego wpływu na Polskę i świat. W szkole zaplanowano lekcje oraz konkursy na temat życia i dokonań św. Jana Pawła II.

Karol Wojtyła urodził się 18 maja 1920 roku w Wadowicach. Został wybrany na głowę Kościoła katolickiego przez konklawe 16 października 1978 roku. Był 264. papieżem w dziejach Kościoła, pierwszym po 455 latach następcą św. Piotra, który nie pochodził z Włoch, i pierwszym papieżem Słowianinem. Funkcję objął po śmierci Jana Pawła I, który zmarł po 33 dniach pontyfikatu. Przyjął imiona Jan Paweł dla uhonorowania swojego poprzednika. W homilii wygłoszonej podczas inauguracji pontyfikatu wypowiedział słynne słowa: „Nie lękajcie się! Otwórzcie drzwi Chrystusowi”.

Młodzież Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego oraz członkowie Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie uoddali hołd papieżowi Janowi Pawłowi II / Молодь польської суботньо-недільної школи ім. І. Я. Падеревського та члени ГО "Житомирська обласна Спілка поляків України" віддали шану Папі Івану Павлу II

Jan Paweł II był papieżem przełomów, myślicielem i filozofem, człowiekiem kultury i sztuki, poetą i aktorem. Zasłynął jako niestrudzony pielgrzym, władający wieloma językami oraz inspirator przemian na świecie. Jego wybór na zwierzchnika Stolicy Piotrowej był niemalym ciosem dla bloku sowieckiego, który od wielu dziesięcioleci bezskutecznie próbował wykorzenić wiarę.

Dorobek Jana Pawła II jest imponujący. Odbił 104 zagraniczne podróże apostołskie (poza Włochy), odwiedzając 129 krajów na wszystkich kontynentach. Na Ukrainę przybył w 2001 roku; trasa jego pielgrzymki wiodła przez diecezję kijowsko-żytomierską. Opublikował liczne dokumenty: 14 encyklik, 14 adhortacji apostołskich,

11 konstytucji apostołskich, 45 listów apostołskich.

Zmarł 2 kwietnia 2005 roku w wieku 84 lat. Jego pontyfikat trwał 26 lat 5 miesięcy i 16 dni. Był trzecim co do długości w historii papieża - po św. Piotrze i Piusie IX.

Jan Paweł II został beatyfikowany 1 maja 2011 roku, a kanonizowany 27 kwietnia 2014 roku. Obie uroczystości odbyły się na placu św. Piotra w Rzymie.

Żytomierzanie uczcili pamięć papieża. W 2011 roku z okazji 10. rocznicy jego pielgrzymki na Ukrainę przed katedrą św. Zofii w Żytomierzu został wzniesiony pomnik św. Jana Pawła II. W 2014 roku natomiast staraniem Zarządu ŻOZPU jedna z ulic miasta otrzymała imię Świętego Jana Pawła II.

Wiktorja Laskowska, Żytomierz

K O M M I S S Y A

EDUKACYI NARODOWEJ KORONY POLSKIEJ Y W. X. LITEWSKIEGO.

*WSZEM w obec, y każdemu, z osobna komu o tym wie-
dzieć należy, wiadomo czyniemy. Ponieważ J. K.
MC. Pan Nasz Miłościwy, na Przełożenia od Kommissji
swojej uczynione, przepisał terazniejszą Ordynacyę
Sądow Naszych: w ktorej, z Powodow obszerniey w osno-
wie iey wyrażonych, zawierają się potrzebne odmiany
y poprawy pierwszey Ordynacyi, przy ustanowieniu Ju-
rydykcyi Sądow Naszych wydanej. Więc ażeby taż
Ordynacya do wiadomości powszechney doszła, niniey-
szym Uniwersałem onę publikując co do słowa wypisujemy.*

DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ

– polskie
święto
oświaty

Dzień ten upamiętnia rocznicę utworzenia 14 października 1773 roku z inicjatywy króla Stanisława Augusta Poniatowskiego Komisji Edukacji Narodowej. Była to pierwsza w Polsce i w całej Europie instytucja oświatowa o charakterze współczesnego ministerstwa oświaty publicznej. Przed KEN postawiono zadanie reformy szkolnictwa polskiego.

Warte przypomnienia są okoliczności powstania Komisji Edukacji Narodowej. Otóż kiedy w 1764 roku stolnik litewski Stanisław Antoni Poniatowski wstąpił pod imionami Stanisława Augusta na tron monarszy państwa polsko-litewskiego, szlachcic pragnący zapewnić synom wychowanie umożliwiające czynny udział w życiu politycznym Rzeczypospolitej miał do wyboru umieszczenie potomków albo w jednym z sieci równomiernie rozmieszczonych w całym kraju kolegiów prowadzonych przez zakon jezuitów albo w jednej z mniej licznych szkół prowadzonych przez zakon pijarów, z warszawskim Collegium Nobilium na czele. Wkrótce nowy król, realizując postulat pojawiający się wielokrotnie w paktach konwentach poprzedników, założył w Warszawie Szkołę Rycerską kształcąca oficerów dla wojsk koronnych i litewskich. System oświaty w Rzeczypospolitej wydawał się opierać na solidnych podstawach. Dlatego podjęta przez papieża Klemensa XIV decyzja o rozwiązaniu Towarzystwa Jezusowego musiała być szokiem. Bardziej zorientowani w polityce europejskiej doskonale zdawali sobie sprawę, że od dłuższego czasu tzw. państwa burbońskie: Francja, Hiszpania, Neapol wywierały na Stolicę Apostolską nacisk zmierzający do kasaty potężnego zakonu, który wcześniej usunęły ze swoich granic. Nikt chyba jednak nie spodziewał się, że papież zdecydował się na tak dramatyczny krok. Dla Rzeczypospolitej oznaczało to, że z dnia na dzień przynajmniej 3/4 szkół przestało istnieć. Władze znalazły się w trudnej sytuacji, ponieważ nie znano sprawdzonych rozwiązań. Konieczny był eksperyment.

14 października 1773 roku sejm rozbiorowy (1773-1775; powołany przez Rosję, Prusy i Austrię w celu zatwierdzenia traktatu rozbiorowego) powołał do życia Komisję Edukacji Narodowej w składzie czterech senatorów i czterech członków izby poselskiej. Przed tą całkowicie nową instytucją postawiono zadanie odbudowy systemu oświaty w Rzeczypospolitej. W pierwszej kolejności zadbać o finansowe podstawy funkcjonowania szkół.

Przeznaczono na ten cel dobra pozostałe po kasacie jezuitów i chociaż przy okazji ich nadawania nowym właścicielom popełniono mnóstwo nadużyć, przyjęte rozwiązanie okazało się skuteczne. Obdarowani dobrami pojezuickimi byli zobowiązani do odprowadzania pewnej części dochodów z tych dóbr na fundusz Komisji.

Pierwszy raz w dziejach nie tylko Rzeczypospolitej, lecz również całej Europy, stworzono jednolity system kształcenia na trzech poziomach. Na poziomie podstawowym funkcjonowały szkoły parafialne, na średnim szkoły wojewódzkie, natomiast poziom wyższy reprezentowały uniwersytety w Krakowie i w Wilnie. Opracowano regulaminy szkolne, zajęto się przygotowaniem nowych programów nauczania i podręczników. W tym celu powołano do życia Towarzystwo do Książ Elementarnych. W ogłaszanych przez nie konkursach na nowe podręczniki brały udział i przysyłały swoje projekty największe sławy naukowej ówczesnej Europy. Członkowie Towarzystwa, wśród których było wielu eksjezuitów, potrafili w harmonijny sposób połączyć obowiązującą w ich macierzystym zakonie *ratio studiorum* (prawo szkolne) z myślą oświeceniową.

Reformy prowadzono na wszystkich szczeblach nauczania, jednak szczególnie intensywnie zajmowano się obydwo uniwersytetami. Hugo Kollątaj w Krakowie i Marcin Poczobutt-Odlanicki w Wilnie, nie bez oporów ze strony miejscowej kadry profesorskiej, zmieniali archaiczne struktury uczelni i programy nauczania. Obydwu uniwersytetom, zwanym Szkołą Główną Koronną i Szkołą Główną Litewską, powierzono funkcje kontrolne w stosunku do szkół niższych szczebli w Koronie i na Litwie.

Komisja funkcjonowała bez większych przeszkód aż do 1793 roku. Konfederacja targowicka, aczkolwiek zamierzająca zniszczyć ustrój polityczny wprowadzony w Rzeczypospolitej po uchwaleniu Konstytucji 3 maja, którego częścią stała się Komisja Edukacji Narodowej, nie zdecydowała się na jej likwidację. Poprzestała tylko na ograniczeniu kompetencji i podziale na komisję koronną i litewską. To pozwoliło jeszcze na kilka miesięcy działania.

Reforma oświaty przeprowadzona przez Komisję Edukacji Narodowej nie uratowała bytu państwowego Rzeczypospolitej. Jednak dwa dziesięciolecia jej funkcjonowania przyczyniły się do wychowania wielkiej liczby nowoczesnie jak na owe czasy wykształconych Polaków. Z dziedzictwa Komisji czerpano w miarę możliwości w czasach zaborów i nawiązywano do niego po odzyskaniu niepodległości.

Na pamiątkę utworzenia KEN dzień 14 października został w Polsce w 1972 roku ustanowiony Dniem Edukacji Narodowej. Obchodzony jest jako święto oświaty i szkolnictwa wyższego.

W publikacji wykorzystano materiały z Archiwum Państwowego i Archiwum Głównego Akt Dawnych.

NAUKA MOŻE BYĆ PRZYGODĄ

W ramach projektu Szkoła Lidera Polonijnego „Ja - Lider” nauczyciele z różnych zakątków świata mieli okazję wzbogacić swoje umiejętności poprzez udział w szkoleniu „Wprowadzenie do pedagogiki przygody”. Uczestnikami warsztatów byli także pedagodzy z Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielnej im. I.J. Paderewskiego w Żytomierzu.

Głównym celem szkolenia było przekazanie nauczycielom wiedzy i narzędzi z zakresu pedagogiki outdoor education (OE), nazywanej również edukacją na świeżym powietrzu, edukacją poza klasą, edukacją plenerową, zajęciami terenowymi czy pedagogiką przygody. To podejście edukacyjne opiera się na nauce i uczeniu się na świeżym powietrzu i w naturalnym otoczeniu. Metoda ta łączy naukę, przyrodę i przygodę, a także promuje rozwijanie umiejętności społecznych i świadomość ekologiczną.

Szkolenie było pełne różnorodnych aktywności, które pozwoliły nauczycielom samodzielnie doświadczyć pedagogiki przygody. Podczas zajęć łączyli oni teorię z praktyką, korzystając z różnych narzędzi, jak piłki, przyssawki, a także wyobraźni do tworzenia abstrakcyjnych map. Rzeczywistość mieszała się z fantazją, a uczestnicy ćwiczyli umiejętność współpracy i rozwiązywanie problemów.

Wszystko to odbywało się w niezwykle malowniczym miejscu - na terenie hotelu Korona w Krukach, położonego w otoczeniu lasu sosnowego, nieopodal Ostrołęki (Polska). Uczestnicy warsztatów mieli okazję czerpać inspirację z natury i korzystać z jej zasobów w celu rozwijania kreatywności i zdobywania nowych umiejętności. Uczniowie mogą spodziewać się, że ich nauczyciele przyniosą do szkół wiedzę i doświadczenia zdobyte podczas intensywnego weekendu.

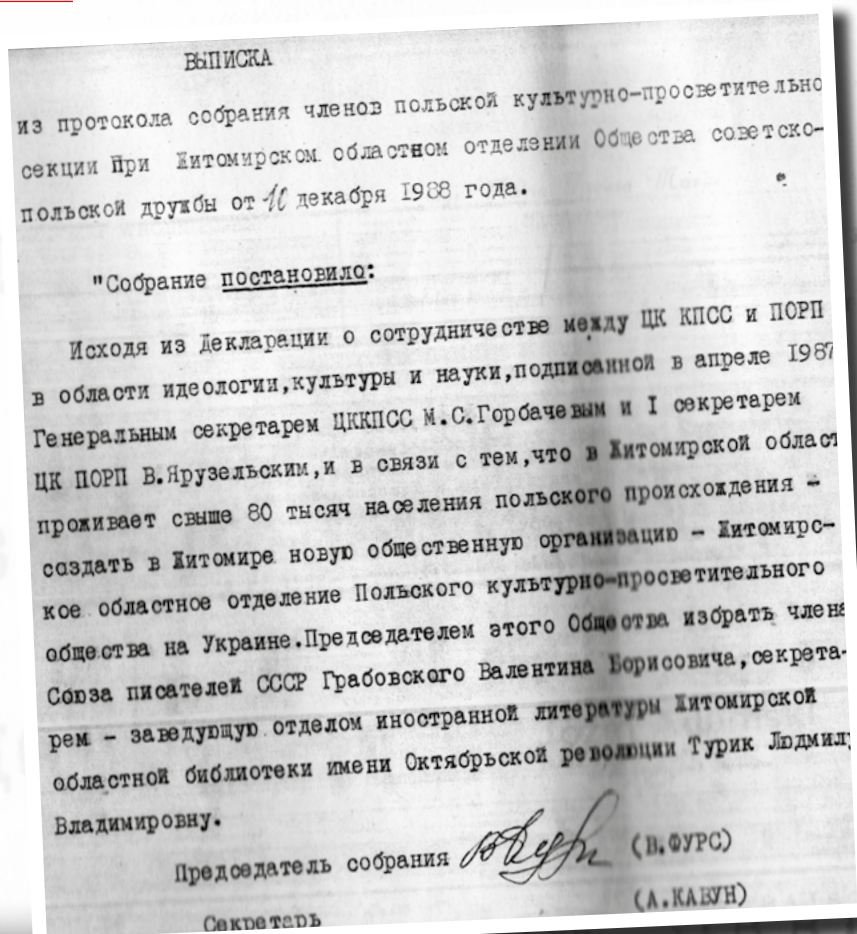
Szkolenie odbyło się w dniach 6-8 października. Zorganizowała je Pracownia Nauki i Przygody przy wsparciu Fundacji Wolność i Demokracja.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023.

Tetiana Petrowska

Warsztaty integracyjne /
Інтеграційні тренінги

Wyciąg z protokołu posiedzenia polskiej sekcji

kulturalno-oświatowej przy Żytomierskim Obwodowym Oddziale Przyjaźni Radziecko-Polskiej, Żytomierz, 16 grudnia 1988 r., (archiwum ŻOZPU) /

Витяг з Протоколу засідання польської секції при Житомирському обласному відділі радянсько-польської дружби, 16 грудня 1988 р., Житомир (архів ЖОЗПУ)

LUDZIE TWORZĄ HISTORIĘ!

W przyszłym roku Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie będzie obchodził jubileusz 35-lecia swojej działalności. To okazja do spojrzenia w przeszłość, dokonania podsumowań i oceny dorobku organizacji.

Polacy na terenie Żytomierza i obwodu żytomierskiego mają wyjątkową historię. Rozpoczęła się w 1988 roku, kiedy to zrodziła się idea stworzenia pierwszej polskiej organizacji społecznej w tym regionie. 10 grudnia 1988 roku odbyło się posiedzenie polskiej sekcji kulturalno-oświatowej przy Żytomierskim Obwodowym Oddziale Przyjaźni Radziecko-Polskiej, na którym postanowiono powołać nową organizację: Żytomierski Obwodowy Oddział Polskiego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego na Ukrainie [Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe na Ukrainie (PSKOU) powstało w 5 lipca 1988 r. w Kijowie]. Na prezesa organizacji wybrano Walentego Grabowskiego, jego zastępcami zostali dr hab. M. Nikonczuk, prof. Uniwersytetu Pedagogicznego, i S. Mychajlewycz, kombatant

Wojska Polskiego, sekretarzem zaś Ludmyła Turyk, naczelnik działu literatury obcej biblioteki obwodowej (archiwum ŻOZPU).

Data kluczową w historii Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie jest 18 marca 1989 roku. Wtedy to przy okazji wizyty konsula generalnego RP w Kijowie Ryszarda Polkowskiego po raz pierwszy od wielu lat zabrzmiał w Żytomierzu „Mazurek Dąbrowskiego”. Stało się to kiedy konsul Polkowski wraz z przedstawicielami Żytomierskiej Obwodowej Administracji Państwowej oraz grupą Polaków z Walentynem Grabowskim na czele przed pomnikiem Jarosława Dąbrowskiego uczciła pamięć wybitnych rodaków. Tego dnia odbyło się też zebranie, na którym miejscowi Polacy powołali Żytomierski Obwodowy Oddział Polskiego

Kulturalno-Oświatowego Stowarzyszenia im. Jarosława Dąbrowskiego.

Podczas II Kongresu Polaków na Ukrainie w Kijowie (19 października 1991 r.) doszło do przekształcenia PSKOU w niezależny Związek Polaków na Ukrainie (ZPU). ZPU wraz ze statutem został zarejestrowany w Ministerstwie Sprawiedliwości 16 stycznia 1992 roku, co otworzyło drzwi do tworzenia oddziałów, których celem było promowanie polskiej kultury i oświaty. Oddziały ZPU zaczęły powstawać w Kijowie, Żytomierzu, Lwowie, Chmielnickim, Winnicy, Odessie i innych miejscowościach, w których mieszkali Polacy.

Przez lata działalności Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie na jego czele stali wybitni ludzie, tacy jak Walenty Grabowski, ks. biskup Jan Purwiński, ordynariusz diecezji kijowsko-żytomierskiej, czy Franciszek Brzezicki. To właśnie oni oraz wiele innych osób wnieśli ogromny wkład w odrodzenie polskości na Żytomierszczyźnie.

Dorobek ŻOZPU to efekt pracy kolejnych zarządów, ich prezesów, stowarzyszeń należących do Związku, a także osób życzliwych, które przez wiele lat wspierały tę organizację i są jej przychylni do dziś. To spore grono sympatyków, którzy aktywnie uczestniczą w życiu Związku i stale służą pomocą. Wokół ŻOZPU zawsze gromadziły się osoby kreatywne, otwarte, związane ze światem kultury, nauki, biznesu. Na ich nazwiska można się natknąć, przeglądając materiały archiwalne Związku Polaków w Żytomierzu.

ŻOZPU przez cały czas swojego istnienia aktywnie się rozwija, realizując cele, które

przyświecały jego założycielom, a także poszerzając swoją działalność o nowe zadania, które podyktowane są aktualną sytuacją i bieżącymi potrzebami.

Istotnym celem Związku jest integracja środowisk polskich na Żytomierszczyźnie, co organizacja od początku swojej działalności realizuje doskonale. Rozważając kwestię tożsamości polskiej w kontekście życia poza krajem, należy zwrócić uwagę na jej wielowymiarowość, integrację o charakterze społecznym, ekonomicznym, kulturowym, etnicznym i strukturalnym.

Żytomierskiemu Obwodowemu ZPU udało się wypracować model działania, który swoim zasięgiem i charakterem realizowanych projektów zapewnia społeczności polskiej możliwość nie tylko odrodzenia swojej tożsamości, ale i rozwijania się.

Nie można zapomnieć o licznych inicjatywach kulturalnych, jakie pojawiły się w okresie działalności Związku. Zespoły polskie promują polską kulturę nie tylko na terenie Żytomierza, ale również na Ukrainie i w Polsce.

Nauka języka polskiego odegrała znaczącą rolę w odrodzeniu polskości na tym obszarze. Szkoły zaczęły wprowadzać naukę języka polskiego, dzięki czemu stała się coraz bardziej dostępna. To w wyniku determinacji i starań wielu ludzi, m.in. prezesa Walentego Grabowskiego, polska edukacja zaczęła wracać do Żytomierza.

Warto wspomnieć o roli Związku w budowaniu relacji z Kościołem katolickim, który przez wieki był opoką polskości na Żytomierszczyźnie. Kościół i Związek wspólnie

organizowały obchody polskich świąt narodowych, wprowadzały nauczanie języka i kultury polskiej, pielęgnowały tradycje i organizowały pielgrzymki. Współpraca ta miała wymiar nie tylko duchowy, ale i patriotyczny.

Warto nadmienić, że członkowie Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie byli tymi, którzy walczyli o zwrot świątyni katolickich. To właśnie prezes Walenty Grabowski podjął trud nadania Cmentarzowi Polskiemu w Żytomierzu statusu zabytku historii i sztuki.

Ważną częścią historii Związku jest również działalność naukowa. Uczestnictwo w konferencjach naukowych, publikacje, współpraca z naukowcami i badaczami ukraińskimi i polskimi - to wszystko przyczyniło się do propagowania wiedzy o znanych na świecie osobistościach kultury polskiej związanych z regionem.

Podsumowując 35 lat istnienia Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie, można powiedzieć, że organizacja odegrała znaczącą rolę w odrodzeniu polskości na Żytomierszczyźnie. Mimo różnych trudności i wyzwań, związanych z historią, geopolityką i życiem mniejszości narodowej na Wschodzie, Związek przetrwał i kontynuuje swoją pracę na rzecz polskiej społeczności na Ukrainie.

Zapraszamy Państwa o dzielenie się pamiętkowymi zdjęciami, rodzinnymi historiami oraz losem polskich rodzin na łamach naszego czasopisma.

**Tetiana Petrowska
Wiktoria Laskowska**

**Pierwszy Kongres Polaków na Ukrainie /
Перший Конгрес поляків України**

Uczestnicy akcji sprzątnia Cmentarza Polskiego zorganizowanej przez ŻOZP musieli stawić czoła skutkom wichury /
Негода заподіяла великої шкоди Польському кладовищу у Житомирі

ZNISZCZONE NAGROBKI I POWALONE DRZEWIA NA CMENARZU POLSKIM W ŻYTOMIERZU

Huragan poczynił wielkie szkody na znajdującej się w Żytomierzu jednej z najstarszych i największych na terenie dzisiejszej Ukrainy polskich nekropolii. Awaria linii energetycznych spowodowała brak prądu w kaplicy cmentarnej św. Stanisława Biskupa i Męczennika

28 października w obwodzie żytomierskim z powodu porywistego wiatru ogłoszono II, pomarańczowy stopień zagrożenia. 1256 osiedli i ponad 200 tys. odbiorców zostało częściowo lub całkowicie pozbawionych prądu. Z tego powodu oraz ze względu na zagrożenie militarne Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie zmuszony był przełożyć na późniejszy termin tradycyjną akcję sprzątnia polskiego cmentarza.

ŻOZPU systematycznie dba o czystość i porządek na terenie rzymskokatolickiej nekropolii w Żytomierzu, dokłada wszelkich starań, aby pamięć o zmarłych przodkach przetrwała w sercach żytomierskich Polaków, a sam cmentarz wyglądał dostojnie i schludnie. Dlatego od wielu lat organizuje porządkowanie go przed Dniem Wszystkich Świętych i Dniem Zaduszonym. Uczestnicy tegorocznej akcji - jak zwykle - posprzątały groby Jana Paderewskiego, Juliusza Zarębskiego i zapalili na nich znicze.

Cmentarz Polski, zabytek o znaczeniu narodowym, jest jednym z najstarszych polskich

cmentarzy w Europie, którego początki sięgają 1799 roku. Znajduje się pod opieką władz lokalnych. W 2016 roku w ramach budżetu partycypacyjnego realizowany był projekt „Cmentarz Polski - historyczno-kulturalny rezerwat muzealny miasta Żytomierza”. Od 2017 roku działa Rada Koordynacyjna Cmentarza Polskiego w Żytomierzu.

Na nekropolii zachowały się nagrobki z początku XIX wieku mające dużą wartość artystyczną. Tu pochowani są rodzice Ignacego Jana Paderewskiego - Jan i Anna Paderewscy, kompozytor Juliusz Zarębski, jeden z pierwszych pilotów polskich Bronisław Matyjewicz-Maciejewicz, ks. Andrzej Fedukowicz, ks. Aleksander Samosenko i bp Karol Antoni Niedziałkowski, rodziny Moniuszków, Kraszewskich, Dąbrowskich i innych.

Zwracamy się do władz Żytomierza i fundacji w Polsce z prośbą o pomoc w usuwaniu skutków wichury..

Wiktoria Laskowska

Członkowie Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie sprzątnęli polski cmentarz w Żytomierzu /
Члени ГО "Житомирська обласна Спілка поляків України" прибрали на Польському кладовищі наслідки, заподіяні негодюю 28 жовтня 2023 року

RODACY – POLAKOM!

Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie przekazuje paczki z żywnością i artykułami pierwszej potrzeby osobom zasłużonym dla kultury polskiej, członkom organizacji i ich rodzinom, osobom starszym i samotnym, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie jest jednym z punktów koordynacyjnych pomocy działających w Żytomierzu. Za jego pośrednictwem do potrzebujących trafiło 105 paczek z artykułami żywnościowymi i chemią gospodarczą, inne wsparcie dla stu osób oraz ciepła odzież dla żołnierzy. W szlachetną sprawę zostali zaangażowani wolontariusze, którzy pomagali pakować paczki dla osób leżących, dostarczali je bezpośrednio do domów. Jak poinformowała prezes ŻOZPU Wiktoria Laskowska- Szczur, paczki zostały doręczone osobom polskiego pochodzenia, które mieszkają na Ukrainie i z powodu wojny znalazły się w trudnej sytuacji materialnej.

„Nie możemy zapomnieć o potrzebujących! Dla nas to ogromna radość i satysfakcja, że możemy pomagać bliźnim! Dziękuję uprzejmie ofiarodawcom za pomoc, dobroć wraca!” – zaznaczyła Wiktoria Laskowska. Warto nadmienić, że kiedy Rosja rozpoczęła pełnoskalową agresję na Ukrainę, Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie zorganizował ewakuację mieszkańców regionu i miasta do Rzeczypospolitej Polskiej 12 autobusami. Korzystając z pomocy polskich regionów partnerskich, udzielił wsparcia obronie terytorialnej, Siłom Zbrojnym, seniorom, osobom wewnątrzprzesiedlonym w postaci odzieży, produktów, środków czystości itp. W Polsce zorganizowano pomoc w zakwaterowaniu wszystkim przybywającym mieszkańcom Żytomierza i obwodu.

Informacja WLS

**Pomoc Rodakom
w obliczu wojny
na Ukrainie**

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach oddania publicznego nieopłaconego pomocy Polakom i Polakom na Ukrainie 2023

POLACY – RODAKOM

Zachowując pamięć wielu pokoleń, wspieramy walczących o naszą i waszą wolność oraz niesiemy pomoc ofiarom wojny na Ukrainie.

Przełącz wpłatę na pomoc humanitarną/medyczną, szczególnie na jej dostarczenie/przewóz do potrzebujących. Wdzięczni z góry za każde wsparcie!

Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie na rzecz Polaków z Ukrainy
PKO Bank Polski SA 02 1020 2368 0000 2602 0650 4080 (PLN, EURO)

Отримувач коштів:

ГО «Житомирська обласна Спілка поляків України» ЄДРПОУ 34394597

р/р UA653253650000002600201484654

в ЦФ ПАТ «Кредобанк»